SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League of America
Consisting of 100 Branches, located in all Principle Cities of the United States.
SANDARA
3227 So. Halsted St. Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

METAI XIX | 3227 SO. HALSTED STREET | Penktadienis, Spalio - Oct. 7 d., 1932 m. | KAINA 5 CENTAI | No. 41

BRUOŽAI

Rašo V. G.

Geras Daktarų Darbas.
Kodel p. Hooveris Apvylė.
Vokiečiai Keičia Vardus.
Ką Sakė Pralotas Apie Lietuvą.

Amerikos Lietuvių Daktarų D-ja, kurios centras randasi Chicagoj, šiomis dienomis šventė dvidešimties metų gyvavimo sukaktuves. Per keturas dienas buvo ruošiamos paskaitos ir kiekvieną kartą susirinkdavo nemažiau šešių šimtų klausytojų.

Tie kurie sako, jog musų žmonės nesidomauja rimtesniais dalykais, dabar turės progos pakeisti savo nuomonę. Mes linkime, kad Am. liet. gydytojai ir toliau butų netik sveikatos, bet ir kulturos skleidėjai.

—— o-o-o ——

Pereitam antradieny, Des Moines, Ia., prezidentas Hooveris pasakė pirmutinę ir gal paskutinę rinkimų kalbą. Visi nekantriai laukė ką gero jis pasakys apie depresiją ir bedarbę.

Tačiau išklausę nuo pradžios iki galo neradome nieko tokio, kas užtikrintų, jog laimėjęs rinkimus prez. Hooveris sugebėtų ką nors geresnio atlikti. Jis nepasiulė jokių vaistų nuo blogų laikų; nepriminė kaip jis kovos su įsigalėjusia depresija.

Beveik visą savo kalbą prez. Hooveris paskyrė aiškinimui kokioj pasibaisėtinoj padėtyj buvo atsidurus ši šalis. Tačiau ši kar ta jis prieštaravo savo pirmesniems tikrinimams, jog viskas kaip ant sviesto; jog Amerikoj krizio nėra.

Jeigu p. Hooveris butų iš pat pradžių supratęs iš kur vėjai pučia, šiandie situacija but visai kitoki.

—— o-o-o ——

Vokiečiai vel, matyt, grįžta į senovės kryžeivių laikus. Nelabai seniai Prusijos valdžia išleido įsakymą, kad lietuviški kaimų ir miestelių vardai butų keičiami į vokiškus. Taoip Ragainės kaimas Užlaužiai, apkrikštytas "Eichen harst". Šitame kaime nemažai gyvena lietuvių, o pirmiau čia nebuvo nė vieno vokiečio. Panašių pakeitimų yra daug.

—— o-o-o ——

"Vilniaus Diena" bus minima beveik visose kolonijose. Daugumoj ją minės visi lietuviai susispietę į kruvą. Bet rasis ir išimčių. Ne visur dar suprantama jog svarbieji reikalai privalėtų but atliekami bendrai, nepaisant ar esi katalikas, sandarietis ar socialistas. Kova už Vilniaus atvadavimą bus tik tuomet pasekminga, kai į ją įkinkysim visas savo pajėgas.

—— o-o-o ——

Neesniai iš Lietuvos sugrįžo Chicagon pralotas M. Krušas, vyriausias lietuvių katalikų galva Amerikoj. Kaip praneša musų korespondentas, tai gerb. pralotas nuvykęs parapijos mokyklėlėn perspėjo vaikus, kad jie nerugotų Dievui už savo bėdas. Lietuvoj, girdi, vaikai šimtą syk prasčiau gyvena, basi ir alkani.

Panašų pamokslą jis išdrožė ir bažnyčioj.

Jeigu pral. M. Krušas tą skelbė vardan tiesos tiek to. Bet jis tuomi neapsirubežiavo. Jam, matyt, rupėjo įtikinti klausytojus, jog jų padėtis nėra taip bloga, kad negalėtų paaukauti bažnyčiai. Ir ištikro atsiradę tokių, kurie davė net šimtinę dolerių.

Bažnyčia pelnė, bet vargšė Lietuva tapo nuskriausta ir pažeminta vaikų akyse.

Ilgą laiką apie Utėną apmirus liaudies daina paskutiniu laiku pradeda vėl atgyti. Daina suburia ir bendrai suteikia poilsio ir meno dvasią visokių luomų ir pažiurų žmonių. Tai artimųjų kaimų ir priemiesčių Jaunimo girtini reiškiniai.

Japonija Nusprendė Neatsižadet Manžurijos

Nepripažysta Lyttono Raporto, Kuriuo Rekomenduojama, kad Manžurija Butų Pavesta Kinijos Globai.

Tokio. Japonijos ministerių kabinetas nusprendė ignoruoti Tautų Sąjungos paskirtos komisijos, kas link Manžurijos, raportą.

Ta komisija, kuriai pirmininkavo Anglijos atstovas, Lordas Lytton'as, išdavė raportą, kuriame pareiškiama, kad Japonija nelegaliu budu užėmė Manžuriją ir joje savotiškai šeimininkauja. Raporte rekomenduojama, kad Manžurijai butų suteikta autonomija ir kad ji butų pavesta Kinijos globai.

Japonija tą raportą išvadino beprotišku ir pareiškė, kad ji Manžurijos niekados neišsižadės.

Jos nuomone Japonija turinti daugiausiai pritenzijų ir teisių Manžuriją valdyti ir tos valdžios ji niekados neišsižadėsianti.

Japonijos ministerių kabinetas pareiškė, kad jeigu Tautų Sąjunga priims ir mėgins Lytton'o raportą priimti, tai Japonija išstosianti iš Tautų Sąjungos ir darysianti visus žygius, kad Manžurija pasiliktų po jos globa.

Tuo tarpu Manžurijoje eina gana aštrus susikirtimai tarp Japonijos kariuomenės ir Kinijos dezertyrų burių, kurie gana daug nukenčia nuo moderniškai apsiginklavusios ir išsilavinusios japonų kariuomenės.

UŽ ROZALIJĄ PEILIS ŠONAN

Litviniškis. Rugsėjo 10 d. vakaruškoje du vyrukai susigrinčijo del panienkos. V. Kalvelis savo konkurentui Klišiui davė antausį, o Klišis atsakydamas, Kalveliui vėrė šonan peiliu. Kalvelis sunkiai sužeistas, apalpo. Kalvelio draugų Klišis buvo ištemptas į lauką ir ten tiek buvo sumuštas, kad abu konkurentai nuvežti į ligoninę.

Ant rytojaus Pužonių kaime veselijose buvo rengiamos muštynės, bet vienai pusei išbėgiojus, didelio "mušio" neįvyko. "Mušio lauke" rasta alavinė buolė, kuri buvo prijungta prie gumos.

KULIAMOS MAŠINOS DARO DAUG NELAIMIŲ.

Rimšiai, Papilės vals. Rugsėjo 14 d. vidudienį bekuliant pas Juozą Gricių iš lokomotyvo kilo gaisras. Sudegė visi javai, keletas kiaulių ir gyvenamas namas. Griciaus sunus 29 metų puolė gelbėti bekonų, bet ugnies uštroškintas paliko vietoje ir iš ugnies ištrauktas negyvas. Pribuvę iš Papilės gaisrininkai parodė didelį savo gabumą gaisro gesinime ir nustebino kaimiečius.

Rugpiučio mėn. Parnių kaime irgi iš garinės mašinos yra sudegusios Daunių daržinės su javais, gyv. namas ir keletas gyvulių. Tuo pat metu ir Kruopių valsčiuje yra sudegintos daržinės su javais.

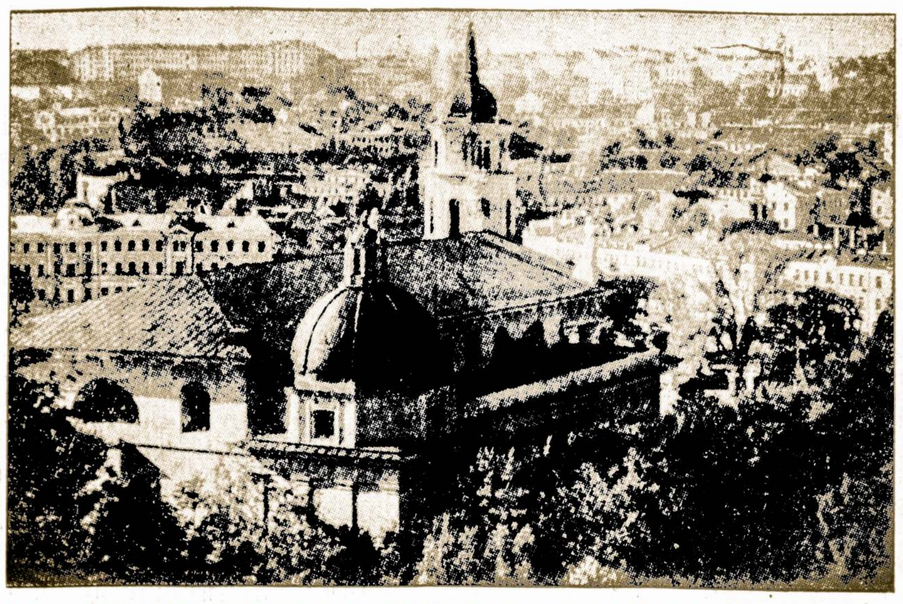

Vilnius, kurį lenkai apgaulingu būdu atplėšė nuo Lietuvos, Spalio 9 d., 1920 m. Nors jau dvylika metų praslinko, lietuviai, gyveno visose pasaulio dalyse, kovoja už Vilnių ir kovos kol mūsų sostinė — Vilnius nebus prijungtas prie Lietuvos.

Karas Tarp Paragvajaus ir Bolivijos Dar Tebesitęsia

Paragvajiečiai Apsuko Bolivijiečius ir Laikė Apsupę, Kol Pastarieji, Bado ir Troškulio Kankinami, Pasidavė.

Asuncion, Paraguay. Kova tarp kaimininių pietų Amerikos valstybių, Paragvajaus ir Bolivijos, dar vis tebeeina visu smarkumu ir žiaurumu.

Pastaruoju laiku paragvajiečiai apsupo burį bolivijiečių, kurie buvo apsitvėrę cimentinėmis sienomis, ir laikė juos apsupę ir be paliovos ardydami jų aptvarus, kol pagalios boliviečiai, netekę maisto, vandens ir apsaugos, pasidavė.

Paragvajiečiai, perėję į nugalėtojų bolivijiečių apkasus rado ten žymes savitarpinės kovos tarp pasidavimo ir gynimosi iki galo, šalininkų.

Beto visi belaisviai buvo išbadėję ir nudriskę. Jie pareiškė, kad jeigu jiems nebutų pritrukę vandens, tai jie, nežiurint į visus sunkumus dar nebutų pasidavę.

Tautų Sąjunga ir Amerikos valdžia, kurios save ofišuojasi taikos šalininkėmis, turėtų daryti atatinkamus žygius, kad sustabdyti nekaltų žmonių bereikalingą žudymą.

LABAI NEGERŲ ŽMONIŲ ESAMA.

Vinkšninų kaime, Biržų vals. dingo minėto kaimo gyventojo J. Dagilio arklys.

Buvo manyta, kad arklys pavogtas ir apie tai Dagilis pranešė policijai.

Po kiek laiko arklį atrado miške su npiauta galva ir nupiautomis ausimis.

Kaip pasirodo, šis biaurus darbas padarytas iš keršto.

Policija nusikaltėlio ieško.

Del 7 lt. susimušė ir vienas žuvo

Palemono plytnyčioje du piliečiai del 7 lt. skolos smarkiai susimušė. Filipavičius kastuvu smogė Tamošiunui galvon, o Tamošiunas peiliuku durė Filipavičiui į pašonę ir tas durimas buvo mirtinas.

STATO NAUJĄ TILTĄ.

Dotnuvos miestelį iš dviejų pusių apjuosia Dotnuvėlės upė. Prie pat miestelio ant vieškelio Dotnuva — Krakės yra pastatytas gelžbetoninis tiltas. O iš kitos miestelio pusės, kur išeina kelias į laukus, nebuvo jokio tilto, ir kada patvindavo upė, bet koks susisiekimas budavo nutrauktas. Be to, tuo pačiu keliu reikia važiuoti ir į kapines, todėl tam tikrais metų laikotarpiais, nė nemanyk atsisveikinti su šiuo pasauliu... nes vis vien, amžino poilsio vietos nepasieksi. Tai matydama Dotnuvos valsč. sav. nutarė toje vietoje pastatyti napją tiltą.

Anglija Sutiko Derėtis Su Airija

Pasikalbėjimo Tikslas Bus Užbaigimas Ekonominio Karo, Siaučiančio Tarp Tiedviejų Valstybių

Londonas. Po ilgų tąsytinių tarp Anglijos ir Anglijos diplomatų, pagaliaus buvo nutarta turėti tarpusavines derybas, kurios įvyks Spalių 14 dieną ir tęsis keliatą dienų.

Tų pasikalbėjimų, tarp Anglijos ir Airijos atstovų, tikslas bus užbaigti ekonominį karą, kuris kankina abidvi valstybes ir kenkia joms ekonomiškai.

Mat pagal Anglijos konstitucija, Airija turi jai mokėti žemės mokesnį apie 15 mil. dol. į metus, už neva apsaugą.

Airija to mokesčio nepripažysta ir ji nusprendė jo daugiau nemokėti. Tuo tikslu Airijos prezidentas, De Valera nuvyko į Londoną ir pasikalbėjęs su Anglijos ministerių kabineto nariais, sutiko laikyti tarpusavę konferenciją, kurios tikslas busiąs išlyginti nesusipratimus tarp savęs ir prieiti prie tokių sutarčių, kurios butų naudingos abiejų šalių ekonominei plėtolei.

Gal ir Kaune pradės dirbti

Mums pranešė, kad vienas senas laikrodžių pirklys ir specialistas kitais metais nori Kaune atidaryti didelį laikrodžių fabriką, kurio tikslas — išstumti iš rinkos užsienio fabrikantus. Tuo reikalu jis jau kalbėjo su atitinkamomis įstaigomis ir gavo jų pritarimą.

Kas Naujo Girdėti Pasauly?

Amerika.

Mexico City. — Meksikos valdžia netik nemano nusileisti dėlei Papos protesto, bet dar žada labiaus pažaboti Klerikalų veikimą. Jau ir dabar leidžiamas tik vienas kunigas 50,000 gyventojų ir visiems Klėrams griežtai užginta kišties į politiką. O dabar dar prezidentas Radriguez kaip ir atsakydamas papos notan grasina net visas bažnyčias uždaryti ir jas į mokyklas arba į liaudies namus.

Washington, D. C.—Prezidentas Hooveris, po savo kalbos Des Moins, Iowa, jaučiasi gerame upe ir planuoja pasakyti dar kelioliką kalbų įvairiose Amerikos dalyse.

Po pirmosios Hooverio kalbos Des Moins, įvairus "stakai" nusileido keliais laipsniais.

New Yorkas.—Šiomis dienomis Alfredas Smith ir Roosevelt as Tamany Hall sueigoje padarė taika ir abu pasisveikino. Šis nuotikis labai nudžiugino demokratus, nes jie tiktai matyti Smithą, aktyvion kompanijon už Roosevelto išrinkimą į prezidentus.

Chicago. — Valstijinis ginėjas Swanson deda visas pastangas sugrąžinimui iš užsienio Insulių šeimos, kuri yra nuafiravusi Amerikos piliečius ant daugelio šimtų milionų dolerių.

Lietuvoj Geriaus Negu Amerikoj.

Kaip kas nesakytų, vienok darbo žmonių gyvenimas Lietuvoje, bent dabar kada Amerikoje siaučia baisi bedarbė, yra daug geresnė. Lietuvoje nematysite ant gatvės ir laukų gulinčių išbadėjusių žmonių ir tokių baisių bedarbės vaizdų, kaip kad Amerikoje ir kitose šalyse. Gal tų butų-ličiukų ir ne visi turi pakankamai, bet darbštiems žmonėms ir jų pakanka. O jau Amerikos lietuvis, kuris gali parsivešti tukstantuką — kitą — gali Lietuvoje gyventi geriaus negu Amerikos ponas.

Neramumai Illinois Valstijoj Vel Atsinaujino

Į Cantono Kasyklų Sritį Siunčiama Daugiau Kariuomenės.

Cantos. Kiek aptilę neramumai, tarp norinčių dirbti už mažesnę algą ir algų mušimo priešininkų, vėl atsinaujino visu smarkumu, kuomet tukstantinė priešingųjų minia mėgino priversti dirbančius angliakasius mesti darbą ir straikuoti.

Kadangi straikieriai grasino dirbantiems darbininkams ir kasyklų savininkams, tai į neramumų vietą buvo nusiusta daugiau valstijos milicijos.

Milicininkams maršuojant per Canton miestelį juos pasitiko straikierių minia ir norėjo pastoti jiems kelią, tačiau kuomet milicija pagrasino pavartoti atatinkamas priemones, kad prasiskyti sau kelią, straikieriai pasitraukė.

Nesusipratimai tarp Illinois angliakasių jau tęsias gana ilgas laikas ir kas kartą padėtis darosi vis rimtesnė.

Nors iš anksto sunku numatyti, tačiau galima spėt, kad darbininkai vėl grįžš dirbti už mažesnį atlyginimą, nes siaučianti bedarbė ir artėjimas žiemos darbininkams nėra atatinkamos aplinkybės kiek ilgai straikuoti ir priversti kasyklų savininkus nusileisti.

Straikieriams juo labiau apsunkina laimėjimą dirbą už numuštą atlyginimą kitų valstijų ir dalis Illinois valstijos darbininkų.

STEIGIAMOS LAISVOS KAPINĖS.

Žemalė. Mažeikių apsk. Šioje apylinkėje daugybė ukininkų ir šiaip žmonių labai susirupinę laisvų kapinių steigimu. Ukininkas Kimtys duoda nemokamai nemažą žemės sklypą ir net žada aptverti tvorą. Šis duodamas žemės sklypas yra labai gražioje vietoje: prie upės Varduvos kranto. Žemė sausa, aplinkui apaugusi medžiais.

Laisvų kapinių arti nėra. Arčiausios yra Plungėje už 40 kilom. Todėl šių kapinių steigimas yra sveikintinas. Jomis naudosis ne tik Žemalės apylinkės gyventojai, bet ir Renavo, Sedos, Ylakių, Židikų, Ukrinų Mažeikių ir Tirkšlių. Visų suminėtų apylinkių ukininkai žada padėti ne tik darbu, bet ir finigine parama.

Greitu laiku manoma sušaukti visų išvardintų apylinkių ukininkus ir imtis darbo. Tam darbui pritarimo yra iš visur.

Kad nesusidurus su neaiškumais, kurie sutrkdytų minėtą darbą, norima iš atatinkamų gauti informacijų.

KURIOZAI STATYBOS SRITYJE.

Merkinė. Alytaus ap. Šis miestelis turi dvi seniūnijas; vieną vien miestelėnų, kuri skaitoma miesteliu ir antrą ukininkų, kuri skaitoma kaimu. Miestelio seniūnijoje veikia paprasti statybos įstatymai, t. y. duodant ugniasienį ir nedegamos medžiagos stogą — namą galima statyti prie pat rubežiaus. O sodžiaus seniūnijai šis dėsnis netaikomas. Čia ta pati administracija reikalauja atstumo nuo trobėsių vieno ukio ligi kito net 12 metrų. Šio protarpio negali sumažinti jokios sienos, nei stogai. Girdi, taip veikiantieji įstaty

Mažas gaisras, didelis alarmas.

Pereito mėn. 15 d. apie 12 v. dieną iš Lietuvos banko kiemo pradėjo kilti tarsi juodi dumų debesiai. Manė, kad dega bankas. Pradėjo garvežių sirenos kaukti. Subėgę gaisrininkai be rado degantį smalos kibirą, kurį tuoj užgesino.

Vokietija Nenori NusileistNusiginklavimo Kleusime

Londonas, Anglija. — Anot "London Daily Telegraph" visos Anglijos valdžios pastangos sutaikinti Vokietiją su talkininkais apsiginklavimo klausime nuėjo niekais.

Vokietija netik kad nori lygio apsiginklavimo su kitomis valstybėmis, bet ir butino savo prarastų teritorijų. Vokietija butinai nori atgauti Dancigą, už kurį ji sakosi pasiryžusi savo gyvastį padėti. Gi tuomi tarpu Lenkija ir klausyti nenori apie Dancigo grąžinimą ir taip gi žada kovot iki paskutinio kraujo lašo to uosto palaikymui savo rankose.

Taigi Dancigo likimas greičiausia bus išspręstas karu tarp Vokietijos ir Lenkijos netolimoj ateityj.

Alytuje bus moderninė kooperatinė duonos kepykla.

Alytaus žemės ūkio draugijos direktorius p. K. Šaltenis rugsėjo 17 d. aplankė kariuomenės intendanturą ir turėjo pasikalbėjimą del perėmimo Alytaus karo kepyklos ir Alytaus kariuomenės dalims duonos kepimą. Kariuomenės intendantas, išklausęs p. K. Šaltenio išdėstytus Alytaus kooperatininkų norus sutikęs juos patenkinti.

Lietukis šiam kooperatyvo žygiui pritaręs ir tuo reikalu Lietukio vyr. direktorius p. Dagys taip pat darė žygių. Esą pranešta kooperatyvui, kad del perėmimo kepyklos ir duonos kepimo kliučių nesą.

PAKEITĖ DIREKTORIŲ

Jurbarkas. Apie 10 metų vietos Ukio banko skyriuje direktoriavo A. Petravičius, sąskaitybę tvarkė buhalteris Zdanevičius. Pastaruoju laiku juodu kažko tarp savęs ėmė kivirčytis. Įpykęs direktorius pavarė buhalterį iš vietos. Buhalteris pasiskundė Kaune Ukio banko centre ir rezultate — abu atleisti nuo pareigų. Dabar to banko reikalams tvarkyti paskirtas p. Vaičaitis.

Sandaros Kuopu Veikimas

SANDAROS 2-RO APSKRIČIO ATYDAI.

Gerbiamieji Sandaros antro apskričio sandariečiai!

Man teko nugirsti, kad Sandaros 10 kp., New Haven, Conn., rengia didelį bunco ir pynaklio balių, kurio pelnas yra skiriamas Centro naudai.

Taigi, malonus sandariečiai, kaip tas balius įvyks, (laiką vėliau paskelbsime per laikraštį) malonėkite visi į jį atsilankyti. Jei mes visi kaip vienas į tą balių atsilankysime, tai iš jo bus didelė nauda musų Centrui. Jeigu mes iki šio laiko buvome darbščiais ir atsidavusiais sandariečiais, tai tokiais ir bukime r toliaus, ir palaikykime savo organizaciją ir jos organą. Jeigu musų Centras bus stiprus moraliniai ir finansiniai, tai ir mes busime stiprus.

Taigi prašau visų Sandaros antro apsk. narių ir visų gerų lietuvių, sekti spaudą apie rengiamą balių ir atėjus baliaus dienai, visi į jį atsilankykim.

Sandaros 2-ro Apskričio organizatorius, — P. R.

IŠ SANDAROS 77-OS KUOPOS SUSIRINKIMO.

ALTS. 77 kuopos susirinkimas įvyko, rugsėjo 29 d., pas pp. Kolalius, 2547 W. 47th St. Atidarius susirinkimą, kuopos pirm. p. D. Pivarunas paaiškino, kad nekurie kuopos valdybos nariai taip yra aptingę, kad nesilanko nė į susirinkimus ir nesidomauja savo priimtu urėdu.

Taigi inešta, kad išrinkti veiklesnius narius į kuopos valdybą.

Į vice-pirm. išrinkta p. B. Banaitienė, iždininkė p. M. Kolalienė; iždo globėja p-lė B. Slabasevičiutė ir p. K. Kolalis — maršalka. Nutarta, kad surengti bunco partiją, kuri įvyks spalio Oct. 15 d, pas pp. Kolalius, 2547 W. 47th St. Bus duodami puikios dovanos geriausiems lošėjams. Į surengimo komisiją įėjo ponios Banaitienė, Kolalienė, Jagėlienė ir panelė Slabaševičiutė. Ponia Banaitienė išsitarė, kad kuopos korespondentas pakviestų visus kuopos narius ir bunco lošėjus, atsilankyti į tą vakarą. Nutarta, prašyti A. L. T. S. 77 kuopos narių, kad užsimokėtų savo mokesčius.

Gerbiamieji, žinote, kad išleitimas laikraščio kainuoja ir be užsimokėjimo mokesčių, mes stačome savo laikraštį pavojun. Taigi bukite toki geri ir prisiųskite mokestis finansų raštininkei, poniai Jagėlienei, 2559 W. 47th St. Nepamirškite atlikti savo uždaotis, nes gerai žinote, kad Sandaros laikraštis negali eeiti dvasia šventa. Jai reikia užmokėti už darbą darbininkam, popierą ir laikraščio išsiuntinėjimą. Dauguma iš musų skaito tie laikraštį gana ilgai nę cento nedavę.

Pasibaigus susirinkimui buvo pataisyta užkandžiai per poniją M. Kolalienę. Turėjome kuo linksmiausią vakarėlį, kokio kp. niekados nebuvo turėjus. Valgėme skanius užkandžius ir gėrėme saldų limonadą iki vėlyvos nakties. Ačiuojame, ponams Kolaliams už tokį šaunų priėmimą kuopos narių. Ačių, labai ačių už jusų vaišingumą.

—Kuopos Koresp.

Dr. P. Z. ZALATORIUS,
A. L. D. D. Pirmininkas

Dr. C. K. KLIAUGA,
A. L. D. D. Iždininkas

GRIAUNA VASILČIKOVO RUMUS.

Pradėta griauti Vasilčikovo rumų griuvėsiai. Griuvėsiai randasi Jurbarko parke, kuris dabar priklauso valstybinei gimnazijai. Tie griuvėsiai romantiškai puošdavo parką. Nugriovus griuvėsius bus statoma toje vietoje gimnazijos rumai.

Iš Politikos Lauko

Chicagos Lietuvių Am. Piliečių Atydai.

Kaip jau Chicagos Rinkimų Komisijonierių Biuras pranešė, generalė visų piliečių registracija įvyks spalio-October 1-mą ir 11-tą diena. Registracijų dienomis "Polling Places" bus atdaros nuo 8 val. ryto iki 9 valandai vakaro.

Visi lietuviai, kurie turite pilnus arba taip vadinamus, antrus popierus, turite registruotis. Nors įstatymai neverčia butinai parodyti naturalizacijos popieras, bet yra geriau pasiimti su savim pilietybės popieras einant į polling vietas registruotis. Vienok kas turi savo popieras pasidėjęs kur nors "safety baxe", ir negali del tos dienos pasiimti, tai užtenka prisiekti, kad naturalizacijos popieras turi išsiėmęs, tik reikia pasakyti kokiam teisme, kur kokiam mieste ar valstijoje ir kada. Ir pricenkto teisėjai ir klerkos neturi teisės atsisakyti tokį pilietį užregistruoti.

Visi lietuviai vaikinai ir merginos, kurie jau yra 21 metų ir gimę Amerikoje turi registruotis, kad galėtų vėliau balsuoti. Tie, kurie dabar dar ir nėra pilnai 21 metų, bet kuriems sukaks 21 metai pirm lapkričio-November 8 dienos, gali ir turi registruotis, kad vėliau galėtų balsuoti.

V. M. Stulpinnas.

Darbininkai ir Prezidento Rinkimai

Senasis prezidentas apvylė darbininkus; vieni bedarbiai gali išsirinkti naują prezidentą.

Kada Herbertas Hooveris užėmė prezidento vietą, jis ketino duoti darbininkams gerus laikus ir gerovę visiems žmonėms.

Už metų laiko po šitų jo prižadų Amerikoj 2,500,000 bedarbių ir užsidare 287 bankai.

Prezidentas Hooveris to visai nepastebėjo ir spalio 25 d. 1929 m. paskelbė "Amerikos biznis rodo pastovų žydėjimą — prosperity".

O vienok kaip tik tuo laiku užsidarė 344 bankai. Gegužės mėnesyje, 1930 m., Hooveris pasakė: "Blogiausias laikas jau praėjo. Depresija buvo tik laikina."

Vienok 1930 metais bedarbių skaičius pasiekė 4,500,000.

Amerikos Darbo Federacija atkartotinai prašė prezidento Hooverio rasti pagelbą bedarbiams. Kongrese buvo inešta Wagnerio bilius, kuris butų davęs darbo bedarbiams. Bet Hooveris visomis pajėgomis priešinosi tam biliui ir visokiems kitokiems sumanymams duoti tiesioginę pagelbą ar pašalpą alkanoms žmonėms, moterims ir vaikams.

Gruodžio mėn. 1930 m. prezidentas Hooveris vėl pasakė:

"Mes gaišome užlaugtis. Mes jau pergyvenome blogiausią audros laiką".

Nežiurint šito jo pareiškimo, gruodžio mėn. sekamais 1931 m. Amerikoj buvo 8,300,00 žmonių be jokio darbo ir 7,000,000 žmonių, kurie dirbo tik dvi-tris dienas savaitėje. Darbininkai nustojo tais metais $12,000,000,000 algos. Prie šitų nuostolių dar reikia pridėti įvairių biznių nuostolius. 1931 metais subankrutavo 65,000 biznių su nuostoliais $911,000,000.

Šiais 1932 metais bedarbių skaičius Amerikoje pasiekė 11,000,000. Tai žmonės, kurie visai neturi jokio darbo nei įplaukų, ir, su jų šeimynomis, tokių žmonių skaičius siekia kelius desėtkus milionų.

Bet ar begalės bent vienas žmogus, kuriam teko nukentėti nuo Hooverio "prosperity", paduoti savo balsą už poną Hooverį?

Visi Amerikos žmonės, išskyrus tuos turtuolius, kurie palaiko Hooverį ir kuriems Hooveris yra geras, trokšta atmainos, trokšta pasiliuosavimo nuo Hooverio administracijos.

Vienatinis žmogus, kuris gali paliuosuoti nuo Hooverizmo ir suteikti darbininkams progą atgauti darbus ir gerbuvį, yra Demokratų Partijos kandidatas Franklin D. Roosevelt.

Amerika reikalauja Roosevelto. Nėra abejonės, kad lietuviai piliečiai taip jau prisidės prie išrinkimo naujo prezidento Roosevelto. Iš lietuvių pusės tiesiog negalima nei daleisti, kad kas nors kitokį supratimą.

—Demokratas.

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

Iš NEW YORKO į KLAIPĖDA
Per Gothenburgą
IŠKUMPAS KELIAS į LIETUVĄ per ŠVEDIJĄ

"BALTASIS ŠVEDŲ LAIVYNAS"

Išplaukimai iš New Yorko:
M.L. "KUNGSHOLM," Spalių 13
M. L. "GRIPSHOLM" lapkričio 3
S.S."DROTTNINGHOLM" gruo. 2
M. L. "Gripsholm" ..... Gruodžio 8
Informacijos ir Iliustruotas Cirkulioris su žemlapiu Lietuvių Kalboj Gaunamas pas Musų Agentus arba Raštinėj:

SWEDISH AMERICAN LINE
10 State St. Boston
181 N. Michigan Ave. Chicago

AUKŠTOS VERTĖS MORTGIČIAI PERKAMI ir PARDUODAMI
Suteikiame Sekančias paskolas:
$3,500.00 pasibaigs po 4 metų — vertybė $16,000.00
1,000.00 pasibaigs po 1 metų — vertybė 4,000.00
1,200.00 pasibaigs po 2 metų — vertybė 4,000.00
Pasitarkite del smulkmenų:
UNIVERSAL MORTGAGE & INVESTMENT CO.
3320 So. Halsted Street Chicago, Ill.

Sveikiname Amerikos Lietuvių Daktarų Draugiją su 20 metų gyvavimo ir darbuotės proga ir linkim ateityje uoliai darbuotis.

VILIJA COMPANY

J. PETRULIS ir J. VITKUS

3700 So. Spaulding Ave. Chicago, Ill.

Žinant Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijos praeityje nuveiktus darbus sveikatos srityje, tenka aukštai įvertinti tą ir palinkėti sutartyje darbuotis ir ateityje.

Wm. STANKUNAS

3315 So. Halsted Street Chicago, Illinois

Turime už garbę pasveikinti Amerikos Lietuvių Daktarų Draugiją ir palinkėti jos nariams tolimesnės darbuotės Chicagos ir visos Amerikos lietuvių labui.

JUCUS SISTERS RESTAURANT

3241 So. Halsted St. 1608 West 47th St.
CHICAGO, ILLINOIS

Yra linksma pasveikinti Amerikos Lietuvių Daktarų Draugiją su 20 metų sukaktuvių proga ir palinkėti tolimesnės darbuotės. Tik tas žmogus ne gali suprasti ir įvertinti jųjų darbo, kas jojo nemato ir nesupranta. Sveikata yra žmogaus brangiausias turtas ir dabartinė draugija ir jos nariai ne vienam ją suteikė

PEOPLES FURNITURE CO., DIRECTORIATAS

2536 West 63rd St. 4177 Archer Ave.
CHICAGO, ILL.

Sveikinam Amerikos Lietuvių Daktarų Draugiją su 20 metų gyvavimo sukaktuvėmis ir linkime geriausio pasisekimo darbuotis ateityje sveikatos srityje.

BRIDGEPORT CLOTHING CO.

J. PETRAUSKAS, Sav.

3312 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijos praeities darbai kalba patys už save. 20 m. sukaktuvių proga sveikinu ir linkiu sekmingai darbuotis ateityje.

MID-WEST PHARMACY
A. A. TULYS, Sav.
4143 Archer Avenue, kampas So. Francisco Avenue
CHICAGO, ILL.

Linkime kogeriausių pasekmių ir ištvermės Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijai, kuri per 20 metų gydė, švietė ir rodė šviesesnį ir laimingesnį kelią Amerikos lietuvių visuomenei.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SANDARA

Yra smagu pasveikinti tokią organizaciją, su jos 20 metų sukaktuvėmis, kuri rūpinasi savo tautiečių švietimo reikalais. Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija savo darbais tai įrodė ir todėl jos nariai užsitarnauja kredito.

J. F. RADŽIUS ir J. PAULAVIČIUS

3238 So. Halsted Street Chicago, Ill.

Sseikinam ir linkime Amerikos Lietuvių Daktarų Drjai ilgus metus darbuotis, skleidžiant apšvietą tarpe Amerikos lietuvių išeivijos.

BRIDGEPORT MOTOR SALES, Inc.

C. VAINORIS ir J. LASKY

3207 So. Halsted Street Chicago, Ill.

Sveikinam Amerikos Lietuvių Daktarų Draugiją, jos 20-ties metų gyvavimo proga ir linkime jai kogeriausių pasekmių, jos pasiryžime palaikyti sveiką Amerikos lietuvių visuomenę.

"APŠVIETOS" DRAUGIJOS VALDYBA

"O Vilniaus Neužmiršk Lietuvi!"

Musų Sostinės Pagrobino Minėjimas

įvyksta

Sekmadieny Spalio 9 Diena,
McKinley Park Svet.,
38 Gatve ir Western Avenue

Dalyvaus keli chorai ir solistai, kalbės Lietuvos konsulas p. A. Kalvaitis, Dr. A. Zimontas ir kiti. Visus kviečiame atsilankyti.

Įžanga veltui Pradžia 7-tą val. vakare.

Įžanga Veltui Pradžia 7 Val. Vakare

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

Detroit, Mich.

Pranešimas knygų skaitytojams

Detrito miesto knygyne randasi ir lietuviškų knygų skyrius, bet buvo labai mažai knygų ir tos pačios senos. Daugiausiai A. Alšausko leidimo, todėl jau per paskutinius kelius metus lietuvių buvo reikalaujama, kad knygas nupirktų, daugiau ir naujų. Knygyno ateivių skyriaus vedėja Miss Cogell seniai prižadėjo pirkti daugiaus lietuviškų knygų ir galų gale savo prižadą išpildė: nupirko naujų knygų apie už $60.00. Taigi dabar lietuviai mėgstanti skaityti, pasinaudokite proga; be jokių išlaidų galite perskaityti knygas, kokios tik jums patinka.

Naujosios knygos beveik visos leistos Lietuvoje ir daugeliu Amerikos lietuvių visai nematytos ir negirdėtos. Taipgi tenka pasakyti, kad Lietuvoje leistos knygos spaudos žvilgsniu daug gražesnės, turtingos paveikslais. Todėl Detroito lietuviai šį nedarbo laiką sunaudokite naudingai, skaitydami knygas; beskaitydami, praleisite naudingai laiką ir įgysite daugiaus gyvenimui reikalingų žinių, priek tam pagelbėsite praplėsti miesto knygyno lietuvių skyrių. Man pastebėjus ateivių skyriaus vedėjai, kodėl nepadidinamas lietuvių skyrius naujomis knygomis kas met,—ji atsakė, kad knygynas skyrė sumas naujų knygų pirkimui sulig skaitytojų skaičiaus. Ji tvirtino, jei lietuviai naudosis skaitlingai šiuo knygynu, tai ji pasistengs, kad kas metai bus perkama naujų knygų. Naudokimės proga!

Lietuvių skyrius randasi miesto centro skyriuje, prie Gratiot ir Lirary gatvių kampo, prieš Crowley Milnier Co, krautuvę. Beja, ligi šioliai knygynas duodavo namo neštis knygas visai veltui, dabar suaugusiems žmonėms reikia mokėti dvidešimts penkius centus į metus, mokyklos amžiaus berniukams ir mergaitėms visai veltui. Užstato nereikia.

—F. Motuzas.

DETROIT LIETUVIŲ TAUTINIS KILNUMAS

Mes tankiai girdime sakant, kad "lietuviai yra labai pakantrūs žmonės". Rodosi, tas tiesa. Bet ir tas nemelagystė, kad perdidelis kantrumas išsivysto į lepšystę.

Čionaitiniai lietuviai gerbuvio laikais mažai pasižymėjo tautiškumu, o dabar, džiazo gadynei viešpataujant, tai vietiniai lietuviai išvijo tautinę priderystę iš savo apygardos, na kad ir Vilnijos vadavimo darbe.

Didžiausia neveiklumo priežasčia bus tas, mažysta inteligentų, kurie turi savyje tautinį jautrumą ir vadovystės gabumą.

Rods, dauguma Detroit lietuvių da vis prisilaiko Dr. V. Kudirkos gadynės tautineme susipratime, kuomet "kunigėlis" buvo visu kuom—evangelijos skelbėju, politiniu vadu, ir tautystės auklėtoju — delei ko, lietuvių tautinė dvasia bemaž visiškai neisigavo į dangų, vardan "dūšios" išganymo ir lenkiškumo.

Da pusė vargo būtų, jeigu detrojiečiai turėtų gerus tautiečius kunigus, kai kad yra vienas iš vestsaidiečių kunigų, bet dabar... matoma, nėra kuom pasigirt.

Šito pareiškimo parėmimui, šiai bus ganėtinai geras pavyzdys, kad čionai yra trys lietuvių katalikų parapijos, o nei viena savo kapines neturi.—Mirusius lietuvius kemša drauge su "ponais" lenkais. Na, o jeigu visi lietuviški kunigai būtų tautiškai susipratę, žinoma, tą nepakęstų, ir įsisteigtų savas kapines.

Čionai, tai ir pasirodo tas, kad perdidelė lietuvių parapijiečių kantrybė, stojosi lepšyste.

Vienas iš lietuviškų klebonų, rodosi daugiause sulenkėjas, turėjo ganėtinai "tautiškumo" ir kapitalo įsteigimui sau daržo viešiems parengimams, nes tame randasi "svietiškos marnastise" versmė — pelnas.

Vienas kunigas, vestsaidietis, yra geras tautietis. Jis visuomet dalyvauja visuose lietuvių bruzdėjimuose, ir kur susidaro iš parengimų pelnas, tai jis neveržia "Dievui ant garbės" arba "ant bažnyčios", ką lenkiškos dvasios kunigai daro. Gandas vaikščioja, kad šios decezijos viską žino apie lietuvio tautiečio kunigo judėjimus.

Ką tas reiškia, juk lengva dasiprotėti—Detroit lietuvių kolionijoj nestokuoja Judo pasekėjų.

Daugiau negu gėda Detroit'o lietuviams, o ypatingai romiškiems katalikams, kad jie liežuvauja, jie liežuvauja, vyskupui kas link gero tautiečio kunigo tautinio jautrumo. O taipgi gėda ir užtai, kad jie yra taip silpni tautine sąmone, bet stiprūs lenkiškumo tolerancija, kad net pavelija mirusius savuosius palaidoti į lenkiškas kapines, drauge su lietuvių tautos amžinaisiais priešais ir pagrobėjais mūsų Vilniaus.

— Filius Verus Lituaniae.

Sveikatos Skyrius

Geriausi — Seni ir Nauji budai atėmimui skausmų bėgyje Operacijos.

Nejautimas skausmo laike operacijos yra brangiausias turtas, kurį medicinos mokslas suteikė civilizuotam pasauliui per paskutinį šimtmetį; ir jisai yra graikiškai vadinamas "Anestezija", kas reiškia — bejausmė.

Anestezija arba bejausmė yra padalinta į dvi dideles klesas. Viena (1) yra abelna arba generalė anesthetikos klesa, kurioje ligoniai užmarinti netik neturi skausmo, bet sykiu neturi ir saužinės laike operacijos. Antra (2) yra vietinė arba lokalė anesthetikos klesa, kurioje ligoniai nenustoja sąmonės, o tik netenka skausmo toje vietoje, kurioje operacija yra daroma.

Svarbiausios iš daug medicinos mokslui žinomų substancijų, vartojančių įvykinimui generalės arba be saužininės anestezijos yra chloroforma, etheris mitraus oxide su deguoniu ir ethelena su deguoniu.

Iš tų visų chloroforma yra pavojingiausia, ir apart prie gimdymo, yra rečiausiai vartojama, nes nuslopina širdį, sugadina inkstus ir kitus svarbius kuno organus laike kurių neveikimo ji yra labiausiai pavojinga ir netur but vartota.

Etheris gi yra tankiausiai vartojamas ir yra per pusę mažiau pavojingas už chloroformą, išimant, kad jis tankiai prikelia pas ligonį džiovą ir neretai pagimdo uždegimą plaučių pas ligonius turinčius paprastą šaltį kvėpavimo sistemoje. Todėl Etheris yra atsargiau vartot vasarą, kada šalčio perų yra mažiau ligonio burnoje ir pas tuos asmenis, kurie neturi ir nėra turėję džiovos.

Dar gi mažiau pavojingas chemikalas, vartojamas generalės anestezijos operacijose yra nitrous exide arba prajuokinantis gazas su deguoniu, kuris yra lengvesniu ant plaučių ir kitų organų ir jis yra labai tinkamas trumpesnėms operacijoms. Jis tik yra pavojingesnis senesniems žmonėms, turintiems aukštą kraujo spaudimą ir yra mažiau tinkamas vidurių operacijose, kur reikia ligonį giliau užmigdinti, kad paliuosavus jo raumenis ir palengvinus daryti operaciją.

Dar mažiau pavojingas už minėtą, yra neseniai išrastas dujus, vadinamas "Ethelene gas", kurio veikmė yra labai panaši į veikmę nitrous oxide gazo ,tik jis yra tinkamesnis tiems ligoniams, kurie turi aukštą kraujo spaudimą. Tai tiek kas link generalės anastezijos chemikalų.

Iš šimtų žinomų chemikalų, vartojamų lokalės arba vietinės anestezijos tikslui gi tik turėsim laiką kalbėti apie vienas, tai yra Novo-Caine, kurios yra tankiausiai vartojamos ir vartojamos įčirškimui toje vietoje, je, kurioje operacija yra daroma ir tik tenai atima skausmą be atėmimo ligonio sanmonės. Ta substancija yra vartojama mažesnėse operacijose, kaip tai: išėmimui tonsilų, išpiovimui paviršutinių augmenų bei tumorių, sustatyme nulaužtų kaulų ir tt. ir jis yra sulyginamai nepavojinga. Jis taipgi galima vartoti ir didesnėse operacijose, kaip išpiovime apendiko, išėmimė akmenų iš tulžies puslės, išėmime tumerių iš vidurių ir išpiovime kitų sugedusių arba nenormalių organų, ypač pas tuos ligonius, pas kuriuos generalė anestikė butų pavojinga.

Ta pati Novo-Coina yra vartojama ir Spinal arba nugarkaulinėje anestezijoje, įčirškiant ją į nugarkaulinį kanalą ir laikinai suparaližuojant tuos nervus, kurie neša skausmą į tą vietą, kurioje operacija yra daroma. Kada tas chemikalas tokioje vietoje veikia, operacija galima padaryti be jokio jausmo, be atėmimo sąmonės ir su mažu mirtingumo pavojum.

Minėti ir kiti chemikalai vartojami lokalės ir generalės anestezijos srityse ir visi turi savo blogas ir geras ypatybes. Tačiaus jeigu jų pasirinkimas yra paliktas sprendimui to chirurgo, kuris operaciją daro, tai bile kokia operacija gali but padaryta be skausmo ir be pavojaus nuo ant mažiausio — naujai gimusio kudkio iki ant seniausio, šimtmetinio ligonio.

Dr. M. T. Strikolis,
Narys A. L. Dak. D-jos.

Dr. I. G. Blažis, Sekretorius A. L. D-rų Draugijos.

Svarbiausi Dantys Burnoje

Svarbiausi dantys burnoje yra tie kruminiai, kurie išdygsta pas kudikius šešių metų amžiaus; jie yra vadinami šeštų metų kruminiai dantys, jie yra tikrieji dantys: keturi iš viso: vienas viršuje ir apačioje abiejose pusėse žandų, užpakalyje užpakalinių dantų, nes tuo laiku laikiniai dantys pradeda ir šeštų metų kruminiai dantys laiką kudikio žandus vietoje ir kudikis kramto maistą ant jų, iki daugiau dantų išdygsta.

Daugiausiai tėvai padaro klaidą manydami, kad jie yra laikiniai dantys ir leidžia juos iškirmyti. Kudikiui prarasti šituos dantis reiškia tą patį, ką pagriauti tilto ramščius; tiltas susikraipys arba susileis. Tas pats pasidaro ir su kudikio žandais, jei kudikis praranda šeštų metų kruminius dantis žandai susikreipia arba susileidžia. Kiti dantys išdygsta nevietoje, kreivi, ir palieka trumpesni kaip kad turėjo buti. Kadangi dantys neturi mierą kiek ilgumo dygti, delto jie dygsta poromis: vienas viršuje, kitas apačioje ir dygsta iki atsiremia į vienas kitą ir tada sustoja dygti, o jei kudikio žandai yra susileidę, dantys, dygdami atsirems į vienas kitą nelaiku ir pasilieka trumpesni. Trumpi ir kreivi dantys yra daug sunkiau užlaikyti švarius ir iš šitos priežasties jie greičiaus kirmyja, o pataisyti tokius dantis yra daug sunkiau ir nėra tiek tvirti, kaip kad yra tiesus ir ilgi dantys.

Kaip galima sužinoti kuris yra šeštų metų kruminis arba tikrasis dantys? Kudikis laikinių dantų žanduose turi 20 iš viso, 10 dantų viršuje ir 10 apačioje, tai 5 dantys vienoje pusėje žando ir 5 dantys kitoje pusėje žando, viršuje ir apačioje. Skaityk iš vidurio į vieną pusę: jei suskaitysi penkis, jie yra laikiniai dantys, o jei suskaitysi šešius, reiškia yra tikras arba šeštų metų kruminis dantys. Jis daugiaus nekris ir jį reikia prižiurėti, kad negautų iškirmyti. Kaip tik mažiausiai skylutei pasidarius reikia duoti kaip greičiausiai galima užtaisyti ir šitokiu prižiurėjimu tie žandų ramščiai užsilaikys geri, žandai bus savo vietoje, kiti dantys išdygs tiesiai, pilno ilgumo ir kudikio veidas nepersimainys.

Paprastas išsireiškimas yra, kad kudikis buva labai gražus, o kaip užauga, gražumas prapuola. Visai netiesa, kudikis ne išauga gražumo, tiktai praranda šeštų metų kruminius dantis, žandai susileidžia arba susikraipo ir kudikio veidas persimaino. Ta yra viena iš svarbiausių priežaščių prapuolimo kudikio gražumo.

Prižiurėkite šeštų metų kruminius dantis, neleiskite jiems iškirmyti ir tas neatsitiks.

Dr. C. Z. Vezelis,
4645 So. Ashland Ave.
A. L. D-rų D-jos narys.

Lietuvos ir Amerikos lietuvių spauda.

Amerikos lietuviui, pripratusiam prie aiškiai suprantamos lietuvių spaudos, darosi keista skaitant tėvynėje leidžiamus laikraščius delei jų nesuprantamos kalbos vartojimo. Mat Lietuvoje išeinantieji laikraščiai apart naujai nukaltų žodžių dar vartoja taip trumpus ir gilius ir painiai sudėtus sakinius, kad jei bent inteligentai juos tik ir gali suprasti. Todėl ir nėra nieko ypatingo, jeigu Lietuvos laikraščiai yra mažo formato ir mažai skaitytojų teturi, nes juk liaudis jų mažai gali suprasti, todel jų ir šalinasi.

Butų jau laikas musų Lietuvos laikraščiams pasimokinti iš amerikiečių ir pradėti leisti didesnio formato, suprantamesne kalba, laikraščius! Kurie savo savybe trauktų prie savės didesnes minias skaitytojų ir tuomi duotų galimybę laikraščiams bu joti ir dar didesnę naudą teiktų musų tautai.

Vistiek.

Teisėjas.— Ar kaltininkas bu vote jau baustas ir ar vedęs?

Kaltininkas. — Tris kartus ponas teisėjau.

Teisėjas.— Baustas ar vedęs?

Kaltininkas. — Ar gi ponas teisėjas nežinote, kad čia nėra jokio skirtumo.

Garsinkitės "SANDAROJE"

Rengiantiems Keliauti

LIETUVON

Kaip kas metai, taip ir šią vasarą daug lietuvių rengiasi keliauti į Lietuva praleisti savo vasarines atostogas ir pasimatyti su saviškiais. Nekurie jau pradeda rupintis savo kelionės reikalais ir tankiai atsiklausia Laivakorčių kainų, taigi čia jas ir paduodome.

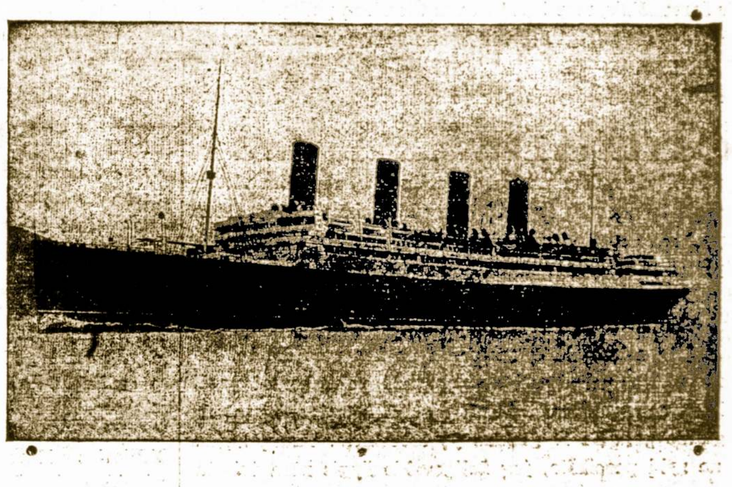

TREČIA KLASE

Į Klaipėdą	$ 84.50
Į Klaipėdą ir atgal	$141.00

TURISTINE KLASE

Į Klaipėdą	$106.00
Į Klaipėdą ir atgal	$176.00

KABIN KLASE

Į Klaipėdą pigiausiai	$125.00
Į Klaipėdą ir atgal	$232.00

Vaikai nuo 1-nų iki 10 metų amžiaus moka pusę laivakortės kainos.

Kudikiai iki 1-nų metų trečia ir turistine klase į vena pusę moka $5.50. Į abi puses $11.00. Kabin Klase į vieną pusę $11.00 abi $22.00.

Jungtiniu Valstijų Revenue ir pagalves mokesčiai atskirai.

Platesniais reikalais kreipkitės į

SANDARA

3227 So. Halsted St. Chicago, Ill.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly
Published Weekly on Friday by
Michael Narvid

Editorial Office:
3236 South Halsted Street Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Užsisakymo kaina

Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyje metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų — vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas bešališkas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausios demokratybės principus.

Visiems suprasimas ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo poltinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atsižvelgiant į tautos ateitį — pastangos priaugančiąją lietuvių kartą — jaunuomenę, išauklėti sveiką, apsiviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais — Mes be Vilniaus nenurimsim.

SPALIO 9-ta DIENA IR AMERIKOS LIETUVIAI

Šiam sekmadieny sukanka dvylika metų nuo pagrobimo Vilniaus. To įvykio istorija yra žinoma kiekvienam lietuviui. Daugelis mūsų atsimena pirmutinius pranešimus apie įžengimą Lietuvos kareivių į Vilnių. Tos žinios buvo sukėlusios mumyse nepaprasto džiaugsmo ir entuziazmo. Bet, apgailėtinai, jis buvo labai trumpas. Praėjus keliom sąvaitėm užgirstam apie lenkų — lietuvių susirėmimus. Tautų Sąjungai įsimaišius Suvalkuose Spalio 7-tą dieną, 1920 metais tapo pasirašyta sutartis, kurioj lenkai pasižadėjo nepulti Vilniaus. Bet pasižadėjimas lenkams nieko nereiškė, nes tą pačią dieną jie sutraukė skaitlingą kariuomenę ir gen. Želigovskiui vadovaujant pradėjo žygiuoti Vilniaus link. Prieš aštuonius lenkų pulkus, apginkluotus prancūzų kanuolėm ir šarvuočiais, mes turėjom vos tik vieną pulką. Per pusantros dienos tęsės nelygi kova ir Spalio 9 dieną lietuviai pasitraukė iš Vilniaus.

Nuo šito tragingo įvykio praėjo dvylika metų. Amerikos lietuviai nepraleido nė vienos progos, kad pagreitinti Vilniaus atvadavimą. Geresniais laikais mes siuntėm tūkstančius dolerių okupuotam kraštui; rašėm protesto rezoliucijas, raginom vietinę valdžią apginti teisingumą ir prašalinti iš Vilniaus avanturistus. Į šitą kovą už savo sostinę mes įdėjom viską kas buvo galima. Be skirtumo pažiūrų Amerikos lietuvių išeivija rėmė savo užjūrio brolius ir teikė jiems moralę bei medžiaginę paramą. Jeigu iki šiam laikui Vilnius tebėra svetimų rankose, tai ne del to, kad mūsų teisės į tą miestą būtų mažesnės už kitų; ne del to, kad lietuviai nemokėjo politikauti ar peparodė pakankamai pasišventimo. Ne tame priežastis. Mūsų sostinė likosi apleista nuo Lietuvos ginklo pagalba ir ginklas ją tebeskiria. Tautų Sąjungoj buvo ne sykį pareikšta, jog Želigovskio žygis nėra teisėtas ar pamatuotas. Bet lenkų — prancūzų blokas nepaiso pasaulinės opinijos; karinė pajėga yra jų vyriausias argumentas. Ne tik mes vieni kenčiam nuo žaizdų; vokiečiai, ukrainiečiai, vengrai, kurie yra apleisti kaip ir mes iki paskutinio siūlo.

Bet jeigu iki šiam mūsų troškimai neišsipildė ir Vilnius tebėra okupantų rankose, tai nemanykime jog kova pralaimėta. Dvylika metų dar nėra ilgas laikas. Bendroj istorijoj; tai tik vos pastebėtinas taškas. Visa kas reikalinga tai ištvermė ir pasiryžimas ir mūsų tikslas bus atsiektas. Mūsų istorijoj buvo sunkesniųperiodų kuomet ne tik sostinei, bet ir visam kraštui gręsė nelaisvės pavojus. Bendromis pastangomis tie pavojai būdavo prašalinami. Niekas negal pasakyti kuomet ir kaip Vilnius bus atvaduotas, tačiau dirbant ir kovojant išvieno tą atsieksime anksti ar vėlai.

AMERIKOS PREZIDENTO RINKIMAMS BESIARTINANT

Mes, Amerikos lietuviai, gyvename demokratiškoje šalyje. Valdžios aparatą keičiame ne ginkluota jėga — revoliucija, bet visuotinu ir pilnateisiu balsavimu. Šiuom metu apie pakeitimą valdžios formos mums netenka nei galvoti. Ar mes balsuosime už demokratų ar republikonų kandidatą, pačios formos nepakeisime, nes šios abi partijos savo pamate turi demokratinius principus. Viską, ką mes galime padaryti, tai parinkti vienos ar kitos dominuojančios partijos platformą, kurios irgi viena nuo kitos labai nežymiai skiriasi. Kitais žodžiais tariant — balsuosim už demokratą ar republikoną.

Amerikos prezidentas, kaipo ypatą, nedaug ką reiškia, nes jis turi pasiduoti partijos visiškai kontrolei. Nors mes kartais ir kalbame apie ypatas, pav. Hooverį-Rooseveltą, bet reikia turėti omenyje — Demokratų ar Republikonų partija. Sekančių balsavimų metu mes irgi turėsime pasirinkti vienos ar kitos partijos kandidatą. Kuris iš jų yra geresnis, sunku pasakyti. Mes gerai pažįstame prez. Hooverį; jis mus apvylė žadėdamas šalyje atsteigti "Prosperity". Bėgyje keturių metų jo prezidentavimo šalies ekonominė padėtis netik kad nepagėrėjo, bet pablogėjo. Užtai mesti kaltę vien ant prezidento-nėra galima. Didžiausias kaltininkas yra Kongresas, kuris susideda veik pusė ant pusės— iš republokonų ir demokratų partijos narių. Jeigu šie žmonės būtų daugiau rūpinęsi abelnu šalies gerbūviu, vietoj tarpusavėmis peštynėmis — prezidentas irgi nebūtų drįsės pasipriešinti. Taigi šiuose rinkimuose reikia atsižvelgti ir į rinkimą naujų Kongreso is senato narių (kur jie bus renkami).

Lietuvių tauta nėra skaitlinga, kad galėtų padaryti didelį perversmą į vieną ar antrą pusę. Pagaliaus, praktiškai kalbant, mes negalime visi lietuviai stoti už vieną ar antrą partiją. Viena ką mes galime padaryti, tai būti aktyviais šiuose rinkimuose ir parodyti, kad mes turime jėgą; turime kelis šimtus tūkstančių balsuotojų, ir kad mes verti turėti šiokią tokią reprezentaciją. Be to, mes turime savo seną tėviškę, kuri yra skaudžiai nuskriausta nuo artimų kaimynų. Nors Amerika yra atskirta nuo Europos platum vandenynu, vienok ji turi didelės reikšmės ir įtakos Europos tautų šeimoje. Būdami aktyviais politikoje, mes išplauksime į paviršių. Amerika, žinodama, kad jos rybose gyvena virš milijonas lietuvių gimties, pavyzdingų piliečių, reikalui esant išdrįs bent nors teisingą žodį ištarti prieš mūsų tėvynės skriaudėjus.

Apart daugybės įvairių draugijų, veik kiekvienoje lietuvių kolonijoje randasi politinių kliūbų. Tačiaus tie kliūbai vis dar bijosi pasirodyti aktyviais amerikoniškoje politikoje; vis dar lyg ko bijosi. Tiesa, kuomet rasdavosi po kelis lietuvius,šios šalies piliečius, tuomet buvo kas kita. Šiandien per visą Ameriką, mes turime jau šimtus tūkstančių balsuotojų ir jeigu mes pasirodysime aktyvias, politiniai bosai bus priversti su mumis skaitytis. Ypatingai, kuomet ateina prezidento rinkimai, mes turime parodyti daugiau akcijos politiniame darbe. Sandaros kuopos irgi turi nemiegoti. Sandaros, kaipo politinės organizacijos ir yra priderystė parodyti daugiau gyvumo politikoje. nors yra sunku mums susitarti ir veikti su viena partija, bet jeigu mes būsime aktyviai, mūsų organizacija ir laikraštis "Sandara"galės sulošti svarbią rolę politiškame darbe. Taigi, sandariečiai, kooperuodami su kitoms draugijoms bei politiškais kliūbais, drąsiai žengkime į politinę areną, o pamatysime, kad teityje turėsime ir daug naudos.

Vilniaus Mes Neišižadesim

Lietuvos istorijoj buvo daug atsitikimų kuomet reikėjo ilgai ir sunkiai kovoti už pagrobtas žemes. Kryžuočiai, lenkai ir rusai nuolat puldami okupuodavo musų pilis ir ištisus plotus; patsai Vilnius matė prie savo sienų ginkluotus priešo burius. Nuo senų senovės Vilnius traukte traukė į save grobikų gaujas, kurios, sutikę stiprų lietuvių pasipriešinimą grįždavo atgal nieko nepešę.

Taigi dabartinė musų kova už Vilnių yra tik mažas epizodas, trumpas laikotarpis tos ilgos, šimtmečių kovos už savo sostinę. Laikinai mes jos netekom. Per dvylika metų ten šeimininkauja lenkų legionai. Didžiosios Europos valstybės pripažino ją Lenkijos dalim. Naujai išleidžiami žemlapiai, enciklopedijos atskyrė nuo musų Vilnių, Diplomatų konferencijos bijosi suminėti Vilniaus vardo, kad neužsigautų lenkai. Atrodo, jog šį kartą greičiausiai busim pralaimėję. Nėra pasaulyje valstybės, kuri sutiktų gelbėti Lietuvai kovoj už Vilnių, bet yra daug valstybių, kurios mums kenkia.

ŠIS BEI TAS

Rašo A. Brijunas

TIKĖJIMAS IR PASITIKĖJIMAS

Žodis Tikėjimas pas daugelį lietuvių yra jungiamas su bažnyčių skelbiamu tikėjimu į tų bažnyčių vadų įsivaizduojamą Dievą. Vienok tikėjimas gali būti ne vien į įsivaizduojamą Dievą, bet ir į gamtą, į gamtos atskiras dalis (saulė, perkūną ir tt.), ir žmogaus tikėjimą į savo paties dieviškumą. Ir viršminėti tikėjimo pasidalinimai bei supratimai nuo nepamenamų amžių pasireiškia žmonijos gyvenime. Bereikalingas būtų nagrinėjimas Dievo, buvimo ar nebuvimo Klausimas. Jug jokie bažnyčių aukščiausi kunigai mokslininkai ir ateistai nepajiegia įrodyti Dievo nebuvimą. Taigi Dievo buvimas ar nebuvimas taip ir pasilieka — nežinybė. Garbinti arba neigti nežinybę būtų nei protinga, nei liogiška.

Berods, tikėjimas arba pasitikėjimas savo jiegomis yra geras ir būtinas žmogaus gyvenime dalykas. Žmogui vesti švarų ir dorą gyvenimą neskriaudžiant artimo, ir yra siekimu prie dieviškumo, kuris tiek žinybei ir lygiai nežinibei yra priimtina ir pageidaujama. Tokis žmogaus švarus gyvenimas sunaikina jame nežinybės baimę ir suteiks pasitikėjimą savimi, o tas pasitikėjimas savimi suteiks galimybę šį mūsų gyvenimą ant žemės padaryti visiems žmonėms laisvesniu ir laimingesniu.

Męs senstame...

Taip, mesAmerikos lietuvybės pionieriai, senstame ir baigiame nykti. Nors ir mūsų žemė ant kurios gyvename su metų bėgiu sensta, bet ji savo rūbus keičia kelis kartus į metus. Bet mes Lietuvos padangėje užaugę lietuviai ir atvykę į kitą, svetimą pasaulies dalį, nuo pradžios gyvai veikėme lietuvybės palaikymui Amerikoje, bet jau pradedame rodyti senatvės ženklus: mūsų inteligentija kaip ir pasitraukė iš visuomeninio veikimo bei šalinasi nuo jaunų veikėjų. Tarsi maitindamiesi iš lietuvių kad ir jausdami senatvę jie turėtų nors atsiminimais esantiems ir priaugantiems veikėjams teikti. ūpą tolymesniam lietuvybės palaikymui Amerikoje.

Savas pas savą

Kad ir šis mūsų obalsis gana daug nukentėjo delei kaip kurių įstaigų subankrūtavimo, vienok patsai obalsis yra sveikas ir girtinas. Berods Universal Bankas ir buvo skaitomas lietuvišku banku, vienok visa to banko valdyba susidėjo iš svetimtaučių daugumos. Gal būt, kad banko valdybon būnant vien lietuviams bankas būtų turėjęs geresnį pasitikėjimą lietuvių ir nebūtų bankrūtavęs. Patsai Universal banko vedėjas, Elijošius, ex-saliunčiko vaikas ir mažamokslis, lietuvybės monopoliaus patento neturėjo ir todel lietuvybę "savas pas savą" obalsį del jo nenusisekimų amžinai pasmerkti negalima.

Taigi remkime grynai lietuviškas įstaigas, tokias įstaigas, kurios remia mūsų tautiškai-kultūrinius reikalus.

KAPT. TEODORAS TURSKIS

Kapitonas Teodoras S. Turskis yra gimęs rugpiučio 7 d., 1904 metais, Telšiuose, Lietuvoje. Jis yra sunus Adomo ir Kazimieros Alčauskaitės Turskių. Amerikon atvyko vos dešimts metų amžiaus. Nors Teodoras buvo jau paaugęs, vienok mokykloje jis greit pasivijo ir pralenkė kitus. Ypatingai jis gerai pasižymėjo dar budamas Englewood High School ir Harrison Technical School kaipo geras sportininkas ir karys Jis yra už sitarnavęs daugelį pažymių — medalių. Lankydamas akademiją, jis labai gerai pasižymėjo kaipo geriausias šaudytojas (sharp shooter) ir už tai gavo Belgian Brown sidabrinį ir auksinį medalius.

Kiek teko susipažinti su jojo kreditais mokykloje, — visur mes matome Teodorą pirmose eilėse. Baigus vieną mokyklą, eina į aukštesnę su tokiomis rekomendacijomis, kokias retas kuris studentas tegauna. Apart virš pažymėtų mokyklų, jis dar lankė dviejus metus Illinois Universitetą ir metus Armour Technologijos Institutą. Taipgi yra baigė Military School, United States Army School, kur ir gavo kapitono laipsnį Suvienytų Valstijų kariuomenėj. Reiškia, jis turi antro ir pirmo leitenanto ir kapitono laipsnius ir dabar rengiasi prie majoro laipsnio. Sekančiais metais jis vyksta į garsųjį Purdue Universitetą tolimesniam mokslui.

Tai yra garbė mums lietuviams, kad turime tokių gabių jaunuolių, kurie nors ir labai sunkiose ekonominėse sanlygose gyvendami, sparčiais žingsniais lipa aukštyn. Kapitonas T. S. Turskis neturi kas jam uždirbtų — aprupintų pragyvenimą ir padengtų mokyklos lėšas. Netik kad jis pats sau turi užsidirbti pragyvenimui, bet dar turi už laikyti ir savo seną močiutę ir tuo pačiu žengia pirmyn įgaudamas aukštus laipsnius.

Kapitonas Turskis turi netik aukštus laipsnius ir kreditus kaipo karys, bet jis yra ir geras lietuvis patriotas, gražiai vartoja lietuvių kalbą ir rašybą ir yra Sandaros nariu. Linkime kapt. geriausio pasisekimo pasiekti užsibriežtą tikslą.

Dr. C. Kaspučio Kalba Apie Lietuva

Pasakyta per F. Budriko radio valandą, spalio 2 d. iš stoties WCFL.

Tėvo prisakymas

Gerbiamieji radio klausytojai, panaudodamas progą, kurią man suteikė p. Budrikas, šiuomi noriu su jumis trumpai pasidalinti įspudžiais ir vaizdais iš musų tėvynės Lietuvos, iš kurios ką tik laimingai sugrįžau. Lietuvon važiavau mano tėvui pareikalavus. Visiems Kaspučiams tėvas prisakė suvažiuoti ir pasimatyti. Taipgi visi sulėkėm Lietuvon beveik iš visų pasaulio galų: iš Chicagos, Berlyno, Varšuvos, Vilniaus ir iš Rygos. Tiktai vienas brolis, kuris tebegyvena Maskvoje, nebegalėjo atvykti, nes Sovietų valdžia jį neišleidžia. Matyt, bijo, kad kitą syk neišpasakotų ką nors tokio jiems nepageidaujamo.

Šeimos suvažiavimas

Šeimos susivažiavimas įvyko Klaipėdoje pas jauniausį brolį, kuris tenai tarnauja Lietuvos Banko skyriuje. Tėvą radome sveikutuką, energijos ir humoro pilną. Jisai beveik niekuom nesiskiria nuo musų, nors jam jau eina 78-ti metai. Daug kartų jisai su mumis maudėsi ir plaukiojo Baltijos jurose. Tai matote ką reiškia Lietuvos oras ir maistas. Tai tiek apie mano ir šeimos dalykus. O dabar pakalbėsime apie Europą ir Lietuvą.

Europa

Teko man buti Norvegijoj, Danijoj, Lenkijoj, Dancige, ir pamatyti Švedijos pakraščius. Visur Europoje taip pat siaučia krizis kaip ir Amerikoje, nors Dannijoj ir Lietuvoj jo nematyti. Kopenhagenas, Danijos sostapilis, vienas gražiausių Europos miestų; išrodo labai gyvas ir turtingas. Vargo tenai visai nesimato. Blogiausia padėtis, tai Lenkijoj. Žmonės ten atrodo nuskurę, o darbininkai, ypatingai jų naujai pastatytame porte — Gdynioje, apdriskę, liguisti ir be jokio gyvumo.

Klaipėda

Visai kitą įspudį daro musų vienintelis uostas Klaipėda. Dar bai tenai tiesiog verda. Matosi daug garlaivių ir dar daugiau burinių laivelių iš įvairių Europos dalių. Man brolis pasakojo, kad šiandien Klaipėda, tai beveik vienintelis Baltijos uostas, kuris kruta ir dirba. Liepojus visai dingo, o Ryga vos tik laikosi.

Krizis Lietuvoje

Nors Lietuvoje taipgi siaučia krizis, arba kaip lietuviai vadina — "kryžius", jo beveik teč nesimato. Tiesa, Lietuvos valdžia truputį nukapojo algas valdininkams ir karininkams, kad pagelbėti ukininkams, nes šiandien produktai Lietuvoje yra labai pigus. Bet visgi bedarbių ir badaujančių, kaip tai pasitaiko kitur, Lietuvoje beveik nėra. Nekuriose vietose ukininkai man net skundėsi. kad gauti darbininką gan sunku.

Lietuva statosi

Statyba Lietuvoje eina gan smarkiai, ypatingai Kaune, Klaipėdoje ir Panevėzyje. Statoma naujų namų, ligonbučių, mokyklų ir muziejų. Klaipėda ir naujai atstatytas Kaunas, yra miestai iš daugelio atžvilgių, visai moderniški. Kaune mačiau namų, kurie netik kad nesiskiria nuo tokių Amerikoje, bet dar yra gražesni ir su skoniu. Svarbesnės gatvės Kaune dengtos asfaltu ir užlaikomos labai švariai. Kas Kaune buvo dešimts metų tam atgal, šiandien jį visai nebepažintų — ant tiek Kaunas persimainė. Gatvėse matosi daug automobilių, autobusų, motorciklių ir dviračių. Laivės alejoj judėjimas yra labai gyvas.

Krautuvės ir restoranai

Kaip Klaipėdoje, taip ir Kaune yra daug gražių krautuvių, galima gauti viską, ką tik žmogus pageidauja. Kaune viena iš gražiausių krautuvių yra karininkų kooperatyvas, kuris pilnai atitinka Amerikos departamentinėms krautuvėms.

Restoranai ir kavinės didmiestuose man labai patinka. Jie yra jaukus ir maistas yra šviežias, įvairus ir skanus. O ta muzika, tai ja tiesiog negalima atsigėrėti. Kaune ir Klaipėdoje šiandien yra šokami visi moderniški šokiai, ypatingai tango.

Mokyklos

Teko man matyti aukštesnės mokyklos. Ypatingai gerą įspudį padarė naujai pastatytas Fizikos-Chemijos institutas. Taip gražiai ir parankiai įrengtų labaratorijų nemačiau net Amerikoje. Šiandien Lietuvos jaunuomenė smarkiai griebiasi mokslo. Lietuva šviečiasi ir žengia pirmyn.

Industrija ir pramonė

Nors Lietuva yra grynai ukiška šalis, industrija, verslas ir pramonė pamažu plėtojasi. Iš įstaigų verta paminėti bendrovės kaip: "Maistas" ir "Pienocentras". Jos užrubežin exportuoja bekonus, mėsą, kiaušinius, sviestą ir surius. Tai Lietuvos didžiausias pelnas. Yra Lietuvoje taipgi nemažai fabrikų, kur gaminamas cukrus, saldainiai, čokoladas, tabakas, cigaretai, degtukai, popiera, oda, lentos, celiulioza, drobė, avalinės ir tt.

Lietuvos finansai stovi gerai ir pavyzdingai tvarkomąsi.

Gyvenimas

Gamta labai graži ir gyvenimas savųjų tarpe malonus, jaukus ir sveikas. Kas vasarą Lietuvon suvažiuoja atostogoms tukstančiai svetimtaučių, ypatingai vokiečių.

Lietuvos ateitis

Tai matote ką Lietuva atsiekė per kovą ir darbą, sulyginamai trumpame laike. Aš manau, jei Lietuvos niekas nekliudys, tai ateityje Lietuva dar suloš labai svarbią rolę Pabaltijos kraštuose. Jau šiandien Lietuva ekonominiai geriau stovi nei jos kaimynai. Teko man kalbėtis su latviais — jie lietuviams tiesiog pavydi.

Trukumai ir progos

Beabejonės, yra dar Lietuvoje visokių trukumų, ypatingai provincijoje. Bet Lietuvos šviesuomenė ir valdžia stengiasi, pagal išgalę viską pagerinti ir pataisyti. Smulkiems bizniams Lietuvoje dar yra daug gerų progų, ypatingai provincijoje.

Finis.

Viską, ką norėčiau jums pasakyti, čia negaliu. Kas norėtų apie Lietuvą daugiau sužinoti, tai prašau ateiti į mano ofisą ir aš mielai kiekvienam patarnausiu. Baigdamas tariu visiems klausytojams lietuvišką ačių, o ypatingai p-nui Budrikui už suteiktą man progą. Taigi likite sveiki ir " bye, bye"!

Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija

20 metų jos darbuotė)

Bendromis jėgomis galima nu veikti didelius apčiuopiamus apšvietos, kulturos ir labdarybės darbus. Ir ne tik kad mes patys savo nuveiktais darbais galime gerėtis ir didžiuotis, bet ir po musų, — musų vaikai ir anukai galės pasidžiaugti, kad jų tėvai buvo prakilnios sielos ir kulturoj pakilę žmonės. Nesarmata prieš kitataučius pasirodyti, kad štai mes nariai lietuvių tautos. Nesenoje praeityje pas lietuvius buvo įsigyvenęs įsitikinimas, kad rasytas žodis yra šventai teisingas ir klausytinas.

Nelabai tyros sąžinės, visokeriopos rušies vertelgų greit pas tebėjo ir išnaudojo savo naudai — pasipelninimo tikslams. O laikraščių leidėjai maloniai priimdavo į savo laikraščio skiltis apgaulingus skelbimus už gerą-riebų atlyginimą. Mes amerikiečiai tokius skebimus vadiname "humbukiškais" skelbimais; vienok eiliniam skaitytojui tas buvo neaišku. Ir musų lietuvis tikėjo, kol nepasijuto, kad tapo skaudžiai suviltas ir išnaudotas. Suprantama, žmogus ieškodamas prarastą sveikatą, dažnai jos galutinai netekdavo, o kas skaudžiausia, — tai, kad sykiu su sveikata ir pinigus išleisdavo. Po to žmogui nieko nebelikdavo, kaip tik viena desperacija.

Tai štai trumpa tų laikų apverktina padėtis lietuvio imigranto. Buvo tai prieš 1912 metus, kol nesusitvėrė Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija, kuri griebėsi darbo idant numaskuoti nesąžiningus skelbėjus, ypač medikališkas reklamas. Nelengvas tai darbas, iškelti viešumon apgavystę neva profesorių, specialistų, kurie grąsino teismu už biznio gadinimą, ir ku rių vienintelis tikslas buvo nepagydyti ligonį, o tik pinigiškai išnaudoti.

Ištikro nepakenčiama padėtis buvo kaip doram gydytojui, den tistui, taip plačiajai masei žmonių. Etiškas gydytojas ir dentis tas buvo pašieptas, paniekintas. Plačioji masė žmonių — buvo be gėdiškai išnaudojama, bet lindo it musės prie medaus, prie stebukladarių.

Kad visa tai pataisyti, reikėjo ieškoti kokių nors priemonių.

Ir štai birželio 9 d. 1912 m. keletas lietuvių gydytojų ir den tistų susišaukia susirinkimą ir po pasikalbėjimo buvo nutarta ir įsteigta Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija.

Šiemet 9 d. birželio sukako lygiai 20 metų draugijos gyvavimo sukaktuvės. Palyginamai nedidelė grupė gydytojų ir dentis tų susispietė draugijon, bet gyva ir veikli, tad nestebėtina, kad milžiniškus darbus nuveikė. Ne tik čia Amerikoje tarp savųjų lietuvių, bet po draug ir visiems Amerikos gyventojams. Lietuvos reikalai taip pat nepamiršti.

Štai trumpai ir paviršutiniai priminsiu darbuotę tarp Amerikos lietuvių, toli gražu nepilnai, nes laikraštyje nedera užimti daug vietos.

1) Kaip tik susiorganizavo draugija, tuojaus stvertasi už planingo darbo — darbo žmonių sveikatos pagerinimui. Pradėta gyvu žodžiu ir raštu teikti pamokos visuomenei dykai iš svei katos srities — ypač apie kenksmingumą perdaug vartojant svaiginamus gėrimus, apie limpamas—užkrečiamas ligas, nuo kurių žmogus neprivalo ne tik mirti, bet ir susirgti, kaip tai: džiova, šiltinė, rauples, skarlatina, difterija ir tt.

Tos pamokos vėliau laikraščiuose perspaudinta. Paskui kai kurie laikraščiai įvedė pastovius sveikatos skyrius, kur sistematiškai buvo teikiama kas savaitė lekcija iš higienos ir sanitarijos sričių. Laikraščiuose tie pastovus sveikatos skyriai taip įsigyveno, kad be jų laikraštis lyg nepilnas.

Kiek iki šiol dar neįkainuotos naudos atnešė laikraščiai visuomenei, kurie įvedė pastovius sveikatos skyrius savo skiltyse, tai tik jų netekę galės vėliau tai įkainuoti. Aš nuo savęs tik tiek pasakysiu, kad upeli nemažą ašarų, ypač motinų ašarų — Sveikatos skyriai išdžiovino. Joms suteikė poilsį ir numažino nemigą, nes ačiu laikraščiui, ji pasimokino kaip auginti savo mylimą kudikį, kad nesusirgtų ir sveikas, pilnas energijos ir gyvumo augtų. O kiek širdgėlos ir nereikalingų skausmų išvengta, ačių sveikatos skyriams laikraščiuose, — tai tik tas gali suprasti ir įkainuoti, kas turėjo progos ligonius lankyti netolimoje praeityje ir dabar.

2) Stvertasi tvirtai ir atkakliai gyvu žodžiu ir raštu supažindinti visuomenę: kad ne visi skelbimai, talpinami laikraščiuose yra teisingi. Daug skelbimų telpa laikraščiuose viliugingų ir net labai kenksmingų. Ypač reikia buti atsargiam su skelbimais, kurie buk tai stebuklingai išgydomą neišgydomos ligos. Tokie skelbimai yra stačiai žalingi ir tik išvilioja iš ligonio lengvatikio paskutinį sutaupytą dolerį.

Viskas, tas pasibaigė, Stebuklingi "profesoriai" prilipo liepto galą. Federališka ir atskirų valstijų valdžia įsimaišė. Mat, atatinkamoms įstaigoms buvo įteikta be mažiausios abejonės įrodymai didelės skriaudos, daromos jos ateities piliečiams. Paštas pagrąsino laikraščių leidėjams, kad laikraštis nebus priimamas paštan, kuris talpina apgaulingus skelbimus. Vietinės valdžios įstaigos pareikalavo nuo stebuklingų profesorių — klinikų įrodymų, kad jie yra kvalifikuoti ir teisėti gydytojai. Ir pasekmė to štai: kaip tik atsilankė inspektorius klinikon, taip greit ir magišku budu stebuklingi profesoriai su savo klinikomis dingo.

3) Istorinis ilgos atminties įvykis, — tai Chicaginės grupės — Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijos Sveikatos Paroda, ku ri buvo surengta lietuvių seniausioj kolonijoj, Bridgeporte — žalsmių parke, Mark White Sq. erdvėj didelėj svetainėj. Paroda traukėsi čielą savaitę ir susidėjo iš trijų skyrių: 1. Besaikis vartojimas svaiginančių gėrimų; 2. Džiova ir kitos užkrečiamos-limpančios ligos; 3. Motina ir Kudikis, prieš gimstant ir po pagimdymo. Per visas septynias dienas tukstančiai lietuvių lankėsi. Prieš piet ir po piet buvo aiškinama paveikslai ir tt. Vakarais teiktos lekcijos iš visų trijų skyrių. Viskas tas buvo su teikta publikai dykai.

4) Chicagos miestas didelis— suvirš 3 ir pusė milijonų gyventojų; susideda iš visokių tautų — tautelių. Valstybinė kalba, žinoma, angliška, bet tautos atkakliai ir tvirtai palaiko savo tautos prigimtąją kalbą ir papročius. Tad nesunku įsivaizduoti kokia sunki ir paini padėtis Sveikatos Užvaizdai suvienodinti sveiko gyvenimo atžvilgiu sąlygas, neerzinant ir nepykinant gyventojų. Nes ir taip tais laikais mirtingumas miesto gyventojų buvo aukštas. Ypač užėjus vasaros karščiams. Kudikiai nuo pirmos dienos gimimo iki 2 metų amžiaus mirdavo, it musės nuo musmirių. Net iki 80 nuoš. siekdavo. Siautė taip vadinama vasarinė liga (cholera infantum). Reikėjo kas nors daryti, kad sumažinus kudikių mirtingumą. Dr. W. A. Evans tais laikais buvo sveikatos komisionierius. Akreipta domė D-ro Evansono ir paduotas planas. Dr. Evans noriai kooperavo ir paskyrė Dr. A. L. Graičuną svetimšalių motinų ir kudikių inspektorium. Pradėta išleidinėti per Sveikatos komisionierių visose kalbose, podraug ir lietuvių kalboje, visokeriopi, iš sveikatos srities lapeliai, brošiurėlės. Tie lapeliai daugiausia taikoma buvo jaunoms motinoms — šeimininkėms, kaip auklėti kudikį, kad nesusirgtų, apie švarą ir tt. Ne tik lapeliais pripildyta buvo stuba ateivių šeimynose, bet ir teikta pamokos bažnytinėse svetainėse ateivių prigimta kalba. Žmonės pamokas noriai lankydavo, nes buvo teikiama dykai ir dar su paveikslais — savo rušies "moving pictures show". Pamokos teikta diena iš dienos apie viską iš sveikatos srities suaugusiems ir mažiems. Įvesta į pradines (Public school) mokyklas sveikatos pamokos. Kadangi dažnai ateivių paaugusioms mergaitėms ir bernaičiams tenka savo mažesnius broliukus ir sesutes daboti ir nešioti — nes motinos arba buna užimtos namų ruoša ar išvažiuodavo į darbą, tai del paliktų vyresnių vaikų savo mažesnius broliukus ar sesutes pridaboti, dažnai didelės nelaimės atsitikdavo su mažyčiais. Tad stropiai imtasi mokyti paaugusias mergaites ir bernaičius slauginimo. Net baigusiems — mažesnių savo broliukų ir sesučių kursus auklėjimo išduodavo Sveikatos komisionierius su savo parašu diplomą, kad štai Onytė baigė kursą daboklės — auklėtojos ir yra kompetentiška laikinai pavaduoti motinos vietą.

Tos rušies diplomus ir po šiai dienai Sveikatos komisionierius išduoda ir tas paskatina jaunas mergaites prie pasimokinimo, kaip auklėti savo jaunąjį broliuką ar sesutę.

(Pabaiga tilps kitam "S." n.)

Rašo Dr. A. L. Graičunas

AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJOS NARIAI

Chicago. — Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę sėdi: Dr. A. L. Davidonis, Dr. A. Graičūnas, garbės raštininkas, Dr. P. Zalatorius — pirmininkas, Dr. S. Šlakis, Dr. J. I. Bložis — raštininkas, Dr. C. Z. Vezelis, Dr. Atkočiūnas. Antroje eilėje iš kairės į dešinę: Dr. Ig. E. Makaras, Dr. M. Strikolis, vice-pirmininkas, Dr. S. Biežis, Dr. J. Kovarskas, Dr. T. Dundulis, Dr. D. V. Milaš, Dr. A. W. Jacobs, Dr. A. Juozaitis. Trečioj eilėj iš kairės į dešinę: Dr. J. Simonaitis, Dr. I. Paukštis Dr. Kiela, Dr. A. Lauraitis, Dr. A. Yuška, Dr. V. Šimkus, Dr. K. Drangelis, Dr. C. K. Kliauga ir Dr. Kulis.

Amerikos Lietuvių Daktarų Dr-jos Nariai

[Minint 20-ts m. draugijos gyvavimo ir darbuotės sukaktuves, 1932 metais]

Tel. Cicero 6756
DR. P. ATKOČIUNAS
DENTISTAS
1146 So. 49th Court
CICERO, ILL.

Tel. Kenwood 5107
DR. A. L. DAVIDONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4910 S. Michigan Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Laf. 5793
DR. A. J. JOVAIŠ
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4449 S. California Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Pullman 1193
DR. IGN. MAKARAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
10748 S. Michigan Ave.
CHICAGO, ILL.

DR. A. G. RAKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5815 6th Street
KENOSHA, WIS.

Tel. Boul. 7820
DR. M. T. STRIKOL'IS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 S. Ashland Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Pullman 7235
DR. A. W. JACOBS
DENTISTAS
10758 S. Michigan Ave.
CHICAGO, ILL.

DR. J. BALTRUŠAITIENĖ
(ŽELVIENĖ)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
205 Seneca Street
PITTSBURGH, PA.

Tel. Reppublic 2266
DR. K. DRANGELIS
DENTISTAS
2403 W. 63rd St.
CHICAGO, ILL.

Tel. Hemlock 2061
DR. JOS. KELLA
DENTISTAS
6558 S. Western Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Republic 0083
DR. V. B. MILAS
(MILASEVIČIUS)
DENTISTAS
2559 W. 63rd St. CHICAGO

Tel. Hemlock 0066
DR. B. J. ROOTH
(RUTKUS)
DENTISTAS
7054 S. Western Av. CHICAGO

Tel. Grovehill 0617
DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 W. Marquette Road
CHICAGO, ILL.

Tel. Victory 1522
DR. J. KULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3259 S. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

Tel. Canal 6122
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 W. 22nd St.
CHICAGO, ILL.

Tel. Virginia 0036
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4142 Archer Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Hemlock 7828
DR. C. K. KLIAUGA
DENTISTAS
2420 W. Marquette Road
CHICAGO, ILL.

Tel. Hemlock 8151
DR. V. S. NARES
(NARYAUSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2435 W. 69th St. CHICAGO

Tel. Laf. 7337
DR. SUSAN SLAKIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4145 Archer Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Boul. 1401
DR. V. A. ŠIMKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3343 S. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

Tel. Pullman 0982
DR. P. PETRAITIS
DENTISTAS
10748 S. Michigan Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Canal 6122
DR. I. G. BLOŽIS
DENTISTAS
2201 W. 22nd St.
CHICAGO, ILL.

Tel. Yards 3062
DR. A. L. GRAIČUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3310 So. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

Tel. Republic 7696
DR. A. R. LAURAITIS
DENTISTAS
2423 W. Marquette Road
CHICAGO, ILL.

Tel. Laf. 5820
DR. J. A. PAUKŠTIS
DENTISTAS
4193 Archer Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Laf. 4346
DR. L. P. SLAKIS
DENTISTAS
4454 S. Western Ave.
CHICAGO, ILL.

DR. J. T. VITKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1286 Norwood Road
CLEVELAND, OHIO

Tel. Grovehill 1595
DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2422 W. Marquette Road
CHICAGO, ILL.

DR. A. BACEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
615 Newark Ave.
ELIZABETH, N. J.

Tel. Victory 5048
DR. A. JUOZAITIS
DENTISTAS
3261 So. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

Tel. Prospect 1028
DR. J. J. KOVARSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2403 W. 63rd St.
CHICAGO, ILL.

Tel. Victory 3687
DR. J. P. POŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3133 S. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

DR. IG. STANKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1210 So. Broad St.
PHILADELPHIA, PA.

Tel. Boul. 7042
DR. C. Z. VEZELIS
DENTISTAS
4645 S. Ashland Ave.
CHICAGO, ILL.

Tel. Canal 0257
DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 S. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

Chicagoje

Kortų ir bunco vakaras

ALTS. 77 kuopa rengia kortų ir bunko vakarelį, šeštadienyje, Spalio-Oct. 15 d., 1932 m., pradžia 8 val. vakare, 2547 W. 47th St. Įžanga 25c. Bus duodama puikios dovanos lošėjams. Taigi kviečiame bunko mylėtojus įsigyti tikietus, kad komisija rengimo galėtų sužinoti, kaip prirengti. Rengimo komisija prašo visus 77 kuopos narius užsiregistruoti į tą vakarėlį, taipgi prašo ir svečius atsilankyti į partiją ir išlošti paskyrtus pryzus. Tikietus galima įsigyti pas:

Mrs.A. Jegėlienė, 2559 W. 47 St., Tel. Laf. 4728;

Mrs. B. Banaitienė, 4611 So. Francisco Ave., Tel. Laf. 7590;

Mrs. M. Kolalienė, 2547 W. 47th St. Tel. Virg. 1027 ir p-lė B. Slabasevičiutė, 4735 So. Honore St.

Visi matote, kokios veiklios ponios yra komisijoje. Be abejonės bus ir vakarėlis gražus ir linksmas.

Nepamirškite atsilankyti.

—Kuopos Korsp.

LIETUVIŲ RADIO VALANDA

Gražios dainos, gera muzika ir įdomios kalbos per radio bangas, tai maloni valanda kiekvienam pasiklausyti. Taip ir praeito antradienio vakare, iš stoties WGES., buvo ypatingai gražus ir įdomus programas, kurį savo pastangom ir lėšom davė Peoples Furniture krautuvės, 2536 W. 63rd St. ir 4183 Archer Avenue.

Dainavo K. Sabonis, Akvilė Ančiutė, L. Sabonienė, A. Čiapas, Peoples Parlor duetas, trio ir kvartetas, kurių dainos buvo pritaikintos paminėjimui 12 metų sukaktuvių liudėsio nuo Vilniaus užgrobimo. Kas gi jų gražaus ir sutartino dainavimo nelaukia ir nemyli? Visi myli, o prie to graži ir parinkta muzika smagino kiekvieną, o kalbos, kurias pasakė Liet. Konsulas p. A. Kalvaitis ir Dr. M. T. Strikolis, suteikė daug įdomumo klausytojams, nes p. Kalvaitis kalbėjo apie lietuvių liudnus nuotikius ir netekimą musų sostinės Vilniaus. O čia pat, juokdarys "Čalis Kepurė" vėl prajuokino su naujais ir gražiais juokais. Taipgi buvo ir kitokių įdomių pranešimų. Todėl, vienu žodžiu sakant, Peoples duodami radio programai yra gražus ir geras prirengti. Linkim jiems gerų pasekmių prekyboje.

—Dainininkas.

PAVYZDINGA LIETUVIŲ VALGYKLA

Yra žmonių, kurie mano, kad koki ten graikai, italai ar kiti svetimtaučiai yra geresni biznieriai už lietuvius.

Aš tiems žmonėms duočiau štai kokį patarimą: nueiti į ponios Micevičienės valgyklą, 3206 So. Halsted St. ir persitikrint, kad ta valgykla yra daug geriau ir sumaniau vedama kaip bile kokia svetimtaučių įstaiga.

Ten valgis yra šviežias, įvairus ir pilnai atatinkamas musų lietuviškai sistemai, nes p. Micevičienė yra patyrus ir gabi virėja ir visuomet pasirengus savo tautiečius pavalgydinti ir pagirdyti.

Beto kainos yra pilnai pritaikintos dabartinėms depresijos laikams. Toje valgykloj už palyginamai mažą kainą galima gerai ir skaniai pasivalgyti.

Taigi visi restoranų lankytojai esate kviečiami lankytis į Mildos valgyklą ir pasitenkyti valgiu ir žemomis kainomis.

— P. L.

a. a J. Požerauskaitė

Rugsėjo 27 d. tapo palaidota p-lė J. Požerauskaitė, 28 m. amžiaus. Velionė išgyveno Ameriko je, pas savo puseserę ir švogerį, pp. Subačius, 10 metų.

Per tą dešimtmetį ji įsigijo nemažą burį draugų ir pažįstamų, ypatingai scenos mėgėjų tarpe, nes ji per keliatą metų priklausė prie p. M. Dundulienės artistų grupės, vaidindama vedamasias ir pagelbines roles.

Be to, ji buvo linksmo budo ir gražios išvaizdos mergina, laimėjusi "N." piknike gražuolės liaurus. Atrodė, kad likimas jai lemia linksmą ir laimingą gyvenimą. Bet, dėja, negailestinga mirtis pakirto tą jauną ir gabią lietuviškos scenos mėgėją, ir šaltas žemės sluoksnis prislėgė jos jautrią krutinę... a. a. p-lės J. Požerauskaitės asmenyje Chicagos lietuvių visuomenė nustojo žymios meno jėgos ir tautinio nusistatymo lietuvaitės.

Jos draugai, negalėdami kitaip velionei pasitarnauti, prisiuntė jai gausingus gėlių bukietus ir skaitlingai dalyvavo jos laidotuvėse, iš grab. Lachavičiaus koplyčios į Lietuvių Tautiškas kapines.

Ilsėkis, Julyte, tam aukštam kalnelyje; lai juoda Amerikos žemelė tau buna lengva ir priimni.

—V.

SANDAROS 25 KUOPOS VAKARĖLIS

Šeštadienyje, Spalio 1 d., Sandaros svetainėje įvyko šeimyniškas vakarėlis pagerbimui Sandaros darbuotojų, tai yra p. M. Narvido ir p. M. Vaidylos. Svečių susirinko skaitlingas burys.

Kadangi p. M. Narvidas negalėjo dalyvauti del įvykusios nelaimės, kurioje likosi sužeistas, tai susirinkę draugai ir svečiai apgailestavo jį ir reiškė jam užuojautą.

Vakarėlis darė malonų įspudį, jautėsi visi kaip vienos šeimynos nariai—vieni lošė kortomis, kiti šoko, treti kalbėjosi apie savus reikalus. Laike vakarienės buvo kalbų ir trumpas muzikalis programas, kurį išpildė panelė Josephine Shultz.

Kalbėtojai linkėjo p. M. Vaidylai ir ant toliau nenuilstamai darbuotis lietuvystės ir visuomenės labui, o p. M. Narvidui greito pasveikimo. Reikia ir kuo pai tarti padėkos žodį už surengimą minėto vakarėlio, tai yra, už įvertinimą asmenų, dirbančių visuomenei. Žmogus, kas jis nebutų, kuris dirba visuomenės labui, dirba ne savo gerovei, bet kitų. Jis duoda pasauliui tą ko pasaulis tikrai reikalingas, tai yra žmoniškumą. Žmoniškumas duoda pasauliui daugiau nei spėka. Vienas toks žmogus jau yra naudingas pasauliui, o jeigu jų butų didžiuma, tai pasaulio blogumai savaime pranyktų.

— Buvęs.

Golfas

ĮŽANGA Į LOŠIMĄ PER DIENĄ TEKAŠTUOS TIK $1.50

Chicagos lietuvių golfininkų turnamentas įvyks Nedėlioj, Spalio 9 dieną. "Big Run Golf Course" aikštėje; kuris randasi ant 135-tos gatvės, 1 mylią nuo Archer ave. (arba vadinama 4-A).

Lošimas prasidės 8-tą val. ryte ir bus sulošta 18-ką skylių iki pietų ir 18-ką po pietų.

Golfo komitetas nuoširdžiai kviečia visus šio sporto mėgėjus dalyvauti, nes kiekvienas bus patenkintas iš daug atžvilgių ir nesigailės dalyvavęs.

Taipgi "Prizų" pas komiteto randasi gana daug. Ir daugeliui lošėjų bus proga išlošti bent kokį-nors "prizą."

Jeigu kas neaišku, galite pašaukti Boulevard 5576 arba Lafayette 2584.—Golfininkas.

NARVIDAS JAU SVEIKSTA

Galime pranešti "Sandaros" skaitytojams, kad musų geras Sandarietis ir kelių duonkepyklų savininkas, ponas Narvidas, jau sveiksta ir greitu laiku galės vėl veikti. Kaip skaitytojai jau žino iš pereito pranešimo "Sandaroj", į p. Narvido mašiną įvažiavo dvi negrų mašinos ir toje nelaimėje p. Narvidas labai nukentėjo.—Žinių rinkėjas.

KUPIŠKĖNŲ KLIUBO REIKALAI.

"Sandaros" num. 38, koks ten "Jaunutis Nenuorama" aprašo Kupiškėnų Tautiškas kapines Kupišky. Buk jau einama prie pabaigos reikiamos sumos ir pasigiria, kad Dr. Graičunas vienas gauna aukų ir vienas išduoda atskaitą. (?...kam?)

O Kupiškėnų Kliubo pirmininkas, p. Kulis, jokių atskaitų neišduoda. Suprantama, draugija K. K., ne pavienis asmuo, ir pirmininkas nevaldo vienas K. K. pinigų, bet komitetas iš 5kių narių ir visos kuopos narių išrinktas. Visas K. K. veikimas ir atskaitos buna išduodamos narių susirinkimuose: taip daro visos draugijos, ar ne?

Todėl patartina tam "Jaunam Nenuoramai", kuris dabar bus gana senas, jei nepriklauso prie K. K., prisirašyti prie jo, o jei priklauso, tai atsilankyti į K. K. susirinkimus; arba jei ateina, tai neišeiti prieš pat atidarymą susirinkimo, tai viską žinosi kas yra veikiama K. K.

Užsidarius Universal State Bankui, nukentėjo 11,000 depozitorių, daugelis įvairių draugijų, kartu ir Kupiškėnų Kliubas. K. K. pinigai buvo padėti draugijos vardu ir 5 komiteto narių parašais. Butų patartina tam "J—S. Nenuoramai" nesigirti (Ne to rašyta, kuriam Tam sta taikai — Red.), o kitų be reikalo nesmerkti.

—Žmonių Užtarytojas.

APVOGĖ TUPIKAIČIO VAISTINĘ

Du vyrai įsiveržę į Prano Tupikaičio vaistinę po num. 725 W. 123rd St., surišo jo rankas ir kojas kaklaraiščiais ir pradėjo ieškoti narkotikų, kurių susirado apie $25 vertės, dar pasiėmė $150 pinigais, penkius "siutus", laikrodelį ir du revolverius; paskui spruko į automobilių, kuriame jų laukė vienas vyras ir viena moteris ir nuvažiavo savais keliais.

——Žinių rinkėjas.

Ar Norit Sutaupyt $25.00 Į Metus

Apsaugokit jusų sveikatą, sutaupysit 4-tą dalį anglių, sulaikysit Dulkes, Šaltį, Vėją, Lietų ir Sniegą, įdėdamas į jusų langus duris "Oro Drožles" (Weather Strips). Kviečiame atsilankyti į musų krautuvę, pamatysit jį įdėtą ir persitikrinsit. Taipgi užlaikom įvairius Langus, Duris, Lumber, Plaster Board, Blekes del lubų ir t. t.

PATĖMYK MUSŲ KAINAS:

Ąžuolinės grindys (flooring) 100 sq. pėdų $3.50
Stogams popiera Slate coat No. 1 rolė 75 svarų $1.65
Stogams popiera Slate coat No. 1 rolė 85 svarų $1.75
Stogams popiera Slate coat No. 1 rolė 90 svarų $1.90
Asphalt Brick Sidings 100 sq. pėdų už $5.50
Rėnės (Gutters) už pėdą ..... 6 centai
Storm Windows nupiginta kaina ..... $1.00 up

ir daug kitų prekių pigiau negu kitur, greitas patarnavimas didelis ar mažas. Atsilankykit ar šaukit,

Builders Supply

3553 SO. HALSTED ST. PHONE YARDS 3037
Veltui Apskaitliavimas Atidara Vakarais

DIDI BARGENAI

ANT

Pečių, Springsų Matrasų Kaldrų ir Blanketų

SILDOMAS

Pečius

Naujas, gražus, pilnai porceliuotas — vertės $30.00, parsiduoda už —

$16.95

Gvarantuoti COIL LOVŲ Springsai verti $10.00, po

$4.95

45 svarų baltos vatos Matrasai verti $7.50, po

$3.80

Naujos, tvirtos ir gražios vatinės kaldros vertos $3.,

$1.69

Maišytų vilnų dubeltavi blanketai, verti $4.75, po

$2.48

Matykite Tuojaus

PEOPLES Furniture Co.

Krautuvėse

2536-40 W. 63rd St.
Hemlock 8400

4177-83 Archer Ave.
Lafayette 3171
Chicago, Ill.

Dykai 7 Dienų Bandymas Kenčiantiems Nuo Reumatizmo

Jeigu jus kenčiate nuo reumatizmo, jūs dabar galite gauti Rose Rheuma Tabs, įrodytą ir išbandytą gyduolę. Dykai 7 Dienų Bandymui. Ši paprasta namų gyduolė jau pagelbėjo šimtams. Nesiųskite pinigų — tiktai savo vardą ir adresą ant žemiau esančio kupono.

Dykai Del Skaitytojų. Išbandykite šią gyduolę patys pagelba NEMOKAMO BANDYMO. Išpildykite kuponą ir prisiųskite jį greitai, pirm išeibaigs šis duosnus pasiūlymas.

Rose Rheuma Tab Co., (Dept. x-8)
3516 N. Irving Ave., Chicago, Ill.
Meldžiu prisiųsti man pilną Pakelį Rose Rheuma Tabs, apmokėtu persiuntimu. Aš vartosiu jas 7dienas ir tada pats nuosprėsiu ar aš noriu jų daugiau.

Vardas .....
Adresas .....
Miestas ..... valst .....

MUZIKOS MOKYKLA

Duodu piano lekcijas prieinamomis sąlygomis ir, reikalui esant, — atvažiuoju į namus. Deliai platesnių informacijų kreipkitės pas

VERĄ STRADOMSKAITĘ
3357 So. Morgan St.
Tel. Yards 6120.

PASIRENDUOJA ŠEŠIŲ (6) KAMBARIŲ FLATAS

Pasirenduoja šešių kambarių flatas, gerai įtaisytas ir pagražintas, su maudyne ir cementuotu basementu, geroj apielinkėj, renda tik $25 į mėnesį, ant antrų lubų.

Kreipkitės:

3126 So. Union Avenue
1-mas aukštas iš fronto.

Pigiai Parsiduoda RAKANDAI

3227 South Halsted Street
2nd floor in rear
Chicago, Illinois

CHARLES VASKIS

Bendra apdrauda gyvybės, nelaimės, sveikatos, ugnies tornado ir t.t.

Taipgi apdraudžiu namus, stiklus, automobilius, rakandus ir t.t.

3126 SO. UNION AVENUE
Chicago, Ill.

MOTINA HELENA

Garsiausia Pasauly Žolių Gydytoja Tukstaničus Išgydė Žolėmis.

Pastebėtina nauja kombinacija gyvastį palaikančių žolių yra svarbiausias moderninių laikų išradimas. Tukstančiai kentėjusių, kurie sunkiai sirgo, dabar sveiki. Nežiurint kokia jusų liga yra, ir kiek daug daktarų ir vaistų jus išbandėt, dar yra viltis del jus.

Motina Helena, Didžioji Žolių Gydytoja Chicagoj, siulosi jums suteikti 5 dienų naminį treatmentą žolėmis visiškai dykai. Aprašykite savo ligą ir mes prisiųsime $1.00 bonką Kraujo Toniko, ar $1.50 bonką specijalių žolių gyduolių. Pridėkite 25c apmokėjimui supakavimo ir persiuntimo. Rašykite ar ateikite šiadie. Skyriai: 3415 S. Halsted St., 4732 S. Ashland Ave., 4172 Archer Ave.

Dr.C. Kasputis

DENTISTAS

Grįžo iš Europos ir vėl praktikuoja senoj vietoj.

VALANDOS: 10-12 A. M., 2-6 P. M. ir 7-9 P. M.
Sekmadieniais, ketvirtadieniais pagal susitarimą

3335 So. Halsted St.
Tel. BOULEVARD 9199

Pranešimas

J. J. HERTMANAVIČIUS
Naujame Ofise
3241-43 So. Halsted Street
(Viršui Juciaus Restorano)

Parupina visų rušių apdraudą, padaro Kontraktus, pirkimo, pardavimo, Įgaliojimus, Paskolas, Testamentus ir kitus Notarialius raštus — dokumentus.

Tel Yards 1138

Stanley P. Mažeika

LIETUVIS GRABORIUS

Automobilius galima gauti visokiems reikalams.

3319 Auburn Av., Chicago

ADVOKATAI

CHARLES P. KAL.

ADVOKATAS

Mieste Ofisas
140 N. Dearborn St., Room 706
Phone State 4699
South Side Offisas
756 W. 35th St., netoli Halsted St.
Phone Boulevard 5913

Tel. Central 6100

CHAS. A. PEPPER

LIETUVIS ADVOKATAS

10 North Clark St., Room 1206

Namuose, 3117 S. Union Ave.
Nuo 7 iki 9 val. vak.
Res. Tel. Victory 2213

JOSEPH J GRISH

Lietuvis Advokatas

4631 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 2800
Rez. 6515 So. Rockwell St.
Rel. Republic 9723

A. A. SLAKIS

ADVOKATAS

Mieste Ofisas 77 W. Washington st., Room 905 Tel. Central 2978
Valandos: 9 ryto iki 4 po pietų
Vakarais: Utarn., Ketv., ir Subatos — 6 iki 9 val.
4145 Archer Avenue
Tel. Lafayette 7337
Namų Tel. Hyde Park 3395

Phone Franklin 2460

LEONAS S. MIKELONIS

ADVOKATAS

10 South LaSalle Street

Vakarais nuo 6 iki 9 valandą
3315 South Halsted Street
Telephone Boulevard 3697

K. GUGIS

ADVOKATAS

MIESTO OFISAS
127 N. Dearborn St.,
Room 1112
Telefonas Central 4411
Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų
GYVENIMO VIETA
3323 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 1310
Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvergą.
Nedėliomis nuo 9 iki 12 v. ryto

A. A. OLIS

ADVOKATAS

100 N. La Salle St., Room 2221
Telephone Randolph 0332
Val.: nuo 9 ryto iki 6 v. vak.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562
7—9 vak. apart Panedėlio, Seredos ir Pėtnyčios

DAKTARAI

Dr. Karl Nurkat

(NURKAITIS)

Akiniai pritaikoja moksliškai budu

2437 W. 69th Street
Tel. Grovehill 2242

Phone Hemlock 2061

DR. C. K. KLIAUGA

DENTISTAS

2420 W. Marquette Road
Naujo ofiso valandos:

Antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Senas ofisas 1821 Halsted St. Val: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9:30 ryto iki 8 val. vak.

Tel Republic 2266-Hemlock 2010

DR. K. DRANGELIS

DENTISTAS

2403 West 63rd Street
Kampas 63rd ir Western Ave.

Dr Suzan A. Slakis

Specialistė Moterų ir Vaikų Ligų
4145 Archer Ave.

Val. 10 iki 12 ryto; 4 iki 6 popiet
Seredomis ir nedėliomis pagal Susitarimą
Ofiso Tel. Lafayette 7337
Rez. Tel. Hyde Park 3395

Phone Canal 6122

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)

Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Ned. ir Seredomis pagal sutartį.
Rez.: 6628 S. Richmond St.
Tel. Republic 7868

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofiso Valandos:
10:30 iki 12 v. ryteis
1 iki 3 val po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 v. ryteis

Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257

Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

DR. M. T. STRIKOL'IS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

OFISAS:

4645 S. Ashland Ave.

Ofiso valandos nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. vak. Nedėliomis pagal sutartį.
Ofiso Tel.: Boulevard 7859
Namų Tel.: Prospect 1930

Phone Victory 7188

DR. M. ZILVITIS

DENTISTAS

3243 South Halsted Street
CHICAGO, Ill.

Tel. Boulevard 5913

DR. S. NAIKELIS

Gydytojas ir Chirurgas

Valandos
Nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki
Nedėliomis pagal sutartį
756 W. 35th Street
N. E. kampas 35th ir Halste

Phone Victory 2514

DR. A. J. ZIMONTAS

SENJAUSIAS LIETUVIS DENTISTAS

3252 South Halsted Stree

Phone: Grovehill 1741

Ofiso Valandos:
Nuo 9 iki 11 ryto
Nuo 2 iki 4 dieną
Nuo 7 iki 9 vak.

DR. A. L. YUŠKA

Gydytojas ir Chirurgas

2422 West Marquette Road
Cor. 67th St. ir Artesian Ave.
CHICAGO, ILL.

Šeštadieny ir trečiadieny po piet pagal sutarimą.